

Paul Kaletayi

Wapiyalok Corinth Pon Kon Piyakan

Sàlà Kaleta Yawon

Corinth pon kon ailon tawonnan pàk màlà Christ ponalok pe we'nà yau tükussan molopai iwalai ailon tetok tok uya yekamappù Paul uya, masapùla utaimelunpantok wesseposak wechippù màlà so'chi tau. Corinth pon so'chi wechippù màlà inpàmàppù pe màlàpàk màlà tawon kon kappon yamùk panamappù ya.

Corinth wechippù màlà pata Greece yau. Eke pe iwechippù. Yà'làlà chilanmatok molopai yà'làlà ye'matok yau pe iwechippù, molopai àli pe imakuyippù pe tùwelai-kasan pata pe iwechippù molopai tukke tùpatalà'ne tok kaatùyi yamùk wechippù.

Iwepantapàssak pe echitonpa pe pùla we'nà molopai àli pe imakuyippù pe welaikantok so'chi tawon pe echii'ma pàk kulu tok yenupappù ya. Yà'là kasa iwemali'masak kon pen yeselu wechi molopai yà'là kasa iwemali'masak kon wemattok yeselu pàk ekamappontok kon pàk iichelupappù. Yà'là kasa là so'chi tau ikasa welaikantok pàk tok yelupappù ya molopai wakù ton Wakù Akkwalù nùtùlù, uchi'nùnmantok màlà tamù'nawolon lepantok yentaino. Jesus we'wuluukappù molopai tok we'wuluukatok woton pàk tok panamappù ya.

Ipantapàssak

Iwepyattàtok 1:1-9

Tùso'chiyi kon tau iwepantapàssak pe tok wechi 1:10—4:21

Àli yeselu molopai wemali'mantok 5:1—7:40

Wakù yeselu àli pata yau 8:1—11:1

So'chi tawon pe we'nàtok yeselu 11:2—14:40

We'wuluukantok 15:1-58

Iwenukattok 16:1-24

1 ¹Sàlà kaleta màlà Paul, Kaatù yeselu winà ikà'masak lùppù Christ Jesus ponalok pe yeunossak winàpaino molopai kùtonpa kon Sosthenes winàpaino.

²Kaatù so'chiyi Corinth pon piyak, mùkyamlo iwekonekasak kon wakù pe Christ Jesus yau molopai ikà'masak kon esuken tok wettope piyak,

tamùkke tamù'nawolon kon kappon yamùk pokonpe mailàlà Kùyepulu kon Jesus Christ yesek yesa'nài nan, tok yepulu molopai kùyepulu kon.

³Tàwà Kaatù Kùkàipùnù kon molopai Itepulu Jesus Christ elepai'nokon tùwinàpaino wakù pe we'nàtok molopai echitonpa pe we'nàtok ke.

Tenki Tetok

⁴Tenki tawon iulà Kaatù pàk tàwàlà àpàkànsau'nokon masapùla wakù kussak ya àponalok kon pe Christ Jesus yai pàk. ⁵Masapùla mùkkàlà yau tamù'nawolon yesak pe ewenasak kon man, tamù'nawolon yau, tamù'nawàlà euselupatok kon yau molopai tamù'nawàlà ittutok auya'nokon yau. ⁶Masapùla Christ yekale wechi ailon pe kulu yenpoikappù màlà ayau'nokon. ⁷Màlàpàk i'nai yekkwà là lepantok Wakù Akkwalù winàpaino pùla ewechi kon pen màlà, Kùyepulu kon Jesus Christ usenpoika màmuku pàk ewechi kon yau. ⁸Meluntà pe àkupù kon ya màlà iwenukapù ponalà, iwalai pen nà pùla ewechi kon pa Kùyepulu kon Jesus Christ weyu yattai. ⁹Kaatù, àkà'manàippù kon echitonpa pe ewechi kon pa tùmù Jesus Christ Kùyepulu kon pokonpe, mùkkàlà wechi màlà ailon pe.

Wepantakantok So'chi Tau

¹⁰Apawanattàyatàu iulà utonpa yamùk, Kùyepulu kon Jesus Christ yesek yau, tamù'nawàlà tewin iichenumenkatok ewechi kon pa wepantakantok wechi molo àklottau'nokon tukaik, echitonpa pe ettàk kon tewin neken iichenumenkatok. ¹¹Utonpa yamùk, Chloe tonpa yamùk uya yekamasak man upàk, usàulàmantok wechi molo àklottau'nokon. ¹²Sà kasa te uya uya wate. Tewinan nà uya, “Paul ya'lon iulà” te, tùulon uya, “Apollos ya'lon iulà” te, tùulon uya, “Cephas, Peter tukaik tesassen ya'lon iulà” te, molopai tùulon uya, “Christ ya'lon iulà” te. ¹³Ipantakapàssak pe na' màlà Christ wechi? Paul wànàppù na' màlà pulusuk po àponalok kon pe? Eusenpataukappù kon ken na' Paul yesek yau?

¹⁴Tenki ukayaik Kaatù pàk eyenpataukasak kon uya pùla iwechi pàk, tùse Crispus molopai Gaius tawonnan neken. ¹⁵Ànù'là uya eusenpataukappù kon uyesek yau te pen màlà. ¹⁶Ewaik, Stephanas yùwùk tawon kon yenpataukappù uya nàlà màlà, tùse ànù'là tu'ma yenpataukappù uya ittu uya pùla man. ¹⁷Masapùla Christ uya uyeunoko enpataukanse pùn, tùse wakù itekale yekamase, kappon pukketù winon mayin ke pùla, màlà kasa iwechi yau Christ welittok pulusuk po meluntàlù pùla iwena tukaik tamù'nawàlà.

Christ Mùkkàlà Kaatù Yapàikketù

¹⁸Masapùla Christ welittok pulusuk po yekale màlà wo'mattantok mùkyamlo tùmattasan pona, tùse kùmuyamlo iwepùikattàsak kon

pona Kaatù yapàikketù pe iwechi màlà. ¹⁹Masapùla Kaatù Maimu yau iwe'menukasak uya,

“Pukkeek ton pukketù mattanùpù uya màlà,
tenupasan uya ittutok yenu'ma uya màlà,” tesak màlà.

{ISA 29:14}

²⁰Màlàpàk uchi, i'nai mùkkàlà pukkek kappon? Wapùla tùusenu-pasen? Wapùla pukkek pe tùuselupasen sàlà yattai? Kaatù uya sàlà wolù pukketù wechi wo'mattantok pe yenpoikasak màlà!

²¹Masapùla Kaatù uya tùpukketù yai kappon yamùk kupùppù wolù pukketù yau tùttutok tok uya pùla. Tùse làkku Kaatù wekkupùppù mùkyamlo ‘yà'là pen kasa nùsetayai'nùk' itekale pàk ailon tawonnan pùikattà toppe tùuya. ²²Jew yamùk mùkyamlo tensan yek kwa ton pen yentok ipàkàlà i'che tùwessan molopai Jew yamùk pen mùkyamlo pukkek iwannan. ²³Tùse ina mùkyamlo Christ welikùppù pulusuk po yekale yekamannan, Jew yamùk wettatai'matok ipona, molopai wo'mattantok Jew yamùk pen pona. ²⁴Tùse mùkyamlo Kaatù nùkà'massan pona, asaklàma Jew yamùk molopai Greek yamùk pona, Christ wechi Kaatù meluntàlù pe molopai ipukketù pe. ²⁵Masapùla Kaatù wo'mattatok wechi màlà pukkek peiwa kappon pukketù yentai, molopai Kaatù wettok attu'mùla wechi màlà meluntà peiwa kappon yamùk meluntàlù yentai.

²⁶Utonpa yamùk, yà'là kasa là ewechippù kon ittutàk kon àkà'ma kon yau. Tukke pùla ewechippù kon pukkek pe wapùla meluntà pe wapùla eke ton kappon yamùk munkà pe. ²⁷Tùse Kaatù uya yà'là pe pùla tùttusen wolù yau yanùmùppù màlà pukkek pe tùwessan wekkuli'ma toppe, molopai attu'mùla tùttusen wolù yau yanùmùppù màlà meluntà ton wekkuli'ma toppe. ²⁸Wolù yau tenpàssan molopai tùnulunpasan yanùmùppù ya màlà, yà'là pe pùla wolù yawon kon nùttu, molopai yà'là pe kulu nen uchi wolù yawon kon nùttu mattanùttoppe tùuya. ²⁹Sàlà uya tewinan nà kappon utapulà pùla iwechi Kaatù yemlotopo yekama màlà. ³⁰Tùse Kaatù uya enesak kon man Christ Jesus ponalok pe we'nàtok yak, molopai Kaatù uya Christ kussak man ittutok kùuya'nokon pe. Mùkkàlà Christ winà Kaatù pokonpe ikasa kùtùlù kon màlà, esuken molopai kùpùikattà kon àli kuttok winàpai. ³¹Màlàpàk uchi, Kaatù Maimu yau iwe'menukasak kasa,

“Tàwà ànù'là tùutapulàsen nùtapulài Itepulu yau.” {JER 9:24}

Christ Wechi Pulusuk Po Yekale

2 ¹Utonpa yamùk, apyakù'nokon uyàssak Kaatù Maimu yekamase yau, eke ton nà mayin molopai eke ton usenupansak maimu yapulà uya pùn àpàkù'nokon. ²Masapùla wekkussak wechippù màlà yà'làlù ittutok uya pùla apyau'nokon wechi yau, tùse Jesus Christ molopai

ipukapàttok pulusuk po neken kulu. ³Màlàpàk uyàssak apyakù'nokon yau, attu'mùla wechippù molopai kùkùkù pe kulu wechippù wettalipa ke. ⁴Uselupatok molopai itekale unekama màlà pukkek molopai wakù mayin pokonpan pen, tùse Kaatù winàpaino Wakù Akkwalù meluntàlù yenpoikatok pokonpan. ⁵Ailon tetok auya'nokon wechi kappon pukketù yau pe iwechi tukaik, tùse Kaatù yapàikketù yau làkku.

Wakù Akkwalù Winàpaino Pukkek

⁶Walà tùse, ina uselupa pukkek pe we'nà yekale pàk iichemokkasak kon kùlotta. Tùse, sàlà wolù winàpaino pukkek pàk pùla wapùla sàlà wolù yepulu ton pàk pùla. Pùsamlo mùkyamlo yà'là pùla nenayai'nannùk. ⁷Tùse ina uselupa nai'nùk Kaatù pukketù tùttusen pen pàk, pukkek tonantau iwessak lùppù. Kaatù uya tonanse ikupùppù. Sàlà kupùppù ya màlà pata wepyattà wapiya, yapulàtok kon pe. ⁸Ànù'là sàlà wolù yepulu ton uya sàlà ittuppù pen màlà. Tok uya ittusak yau, Itepulu Jesus eke kulu pukapàtùppù tok uya pulusuk pona pen sàlà eppaino. ⁹Walà tùse, Kaatù Maimu yau iwe'menukasak kasa iwechi,

“En uya là yensak pùla iwechi wapùla pana uya là yetasak pùla iwechi.

Ànù'là usenumenkatok yau iwekonekasak pùla iwechi màlà, màlà Kaatù nùkonekappù mùkyamlo tù'nùnmannan ponelok pe” te kasa. {ISA 64:4}

¹⁰Tùse Kaatù uya yenpoikappù màlà kùpàkù'nokon Takkwalù winà. Wakù Akkwalù mùkkàlà tamù'nawolon iwanài, i'napailon kulu nàlà Kaatù yeselu yamùk iwanài. ¹¹Ànù'là uya tùulon kappon usenumenka ittu pen tùse, kappon yau nai'nùk màlà yakkwalù iichenumenkatok ittunài. Màlà kasa làma, Wakù Akkwalù neken mùkkàlà Kaatù usenumenkatok ittunài. ¹²Wolù winon akkwalù yeposak kùuya'nokon pen nai'nùk, tùse Akkwalù Kaatù winàpaino, Kaatù uya leplansakù'nokon nai'nùk ittutok kon ke.

¹³Sàlàichi màlà mayin ina nùselupayai'nùk kappon pukketù winà ina yenupappù lùppù pen. Tùse, Akkwalù winà ina usenupappù lùppù, Akkwalù winàpaino yamùk yekama toppe ina uya mùkyamlo Akkwalù yesak pe tùwessan pàk. ¹⁴Akkwalù pùn kappon mùkkàlà lepantok kon yamùk Kaatù Yakkwalù winàpaino yanùnnài pen, masapùla yà'là pe pùla màlà yamùk wechi tùpona pàk. Molopai màlà yamùk ittu ya pùla iwechi màlà masapùla Akkwalù winà neken tùttusan pe iwechi pàk. ¹⁵Kappon, Akkwalù yesak pe nai'nùk mùkkàlà wakù pe tamù'nawolon yà'là yamùk wettok wechi ittunài. Tùse ànù'là uya mùkkàlà kappon pàk ikasa pùla messaik tetok pùla iwechi màlà.

¹⁶“Masapùla ànùk ken Itepulu usenumenkatok ittuka'nài, suwa ekkà te toppe tùuya ipàk.” {ISA 40:13}

Tùse Christ usenumenkatok yesak pe we'nà'nokon man.

Kaatù Yapyoto Ton

3 ¹Utonpa yamùk, uselupa pùla iwechi màlà àpokonpe'nokon Akkwalù yesan pokonpe uselupa kasa, tùse kappon yeselu yau wema'nà kasa, mule yamùk lùkkwà Christ yau nai'nannùk kasa. ²Manak ke elepatantàu iulà, sa'man kùyalì ke pùla, masapùla yanùmù auya'nokon yeselùkek pùla ewechi kon pàk. Walà tùse yanùmù auya'nokon yeselùkek pùla lùppù messatàik. ³Wolù ponalok kon kasa lùppù. Masapùla àkùlùmàluntok kon molopai àusàulàmatok kon wechi àklottau'nokon pàk. Màlà uya ken na' sàlà wolù yawon kappon yamùk pe ewechi kon ànkuppai ewettok kon yawalà yekama pen màlà? ⁴Masapùla tewinan nà uya, “Paul ya'lon iulà,” te molopai tүүлon uya, “Apollos ya'lon iulà,” te. Kappon yeselu neken ku'nài nan kasa na' ewelaika kon pen màlà?

⁵Ànùk ken uchi mùkkàlà Apollos? Molopai ànùk ken mùkkàlà Paul? Kaatù yapyoto ton neken nen mùkyamlo, ene'nàippù kon iwinàkàik ailon te kon pa. Itepulu nùtùlùssan mùkyamlo iponalà'ne iwotokoyi. ⁶Itenappà pàmàppù uya màlà, Apollos uya ikipùppù, tùse Kaatù mùkkàlà iwatta toppe iku'nàippù. ⁷Ipànnài molopai iki'nài tawonnan mùkyamlo yà'là ton kulu pen. Tùse Kaatù neken mùkkàlà yà'làlà yek watta toppe iku'nài. ⁸Tùpatalà'ne là ipànnài molopai iki'nài tawonnan wechi pen nai'nùk. Molopai tok ye'matok wechi màlà tok kaichalà tewin pàk tok wotokoyi lùppù pàkàlà. ⁹Masapùla ina mùkyamlo Kaatù we'wotokoma tonpa yamùk, amyamlo nen uchi Kaatù tumà. Kaatù yùwùk nàlà amyamlo. ¹⁰Wakù pe Kaatù wettok yai ulepappù lùppù ike yapulà pe, ittunài uya ikupù kasa tamùsen yapon tükonekatai molopai tүүлon nen uchi màlà pona namùyan. Tùse yamùnnan tàwà tütтуik nechii yà'là kasa là yamù tùuya'nokon yau. ¹¹Masapùla ànù'là uya tүүлon tu'ma là yamùtok ipo nonkatok pùla iwechi màlà, mùkkàlà neken Jesus Christ itükassak lùppù. ¹²Ànù'là kappon sàlà yamùtok ipo po yamù toppe tùuya kolù, chilùpa, epekkek ton tàk, yei, wanak wapùla kumya yapulànài wechi yau, ¹³iwotokoyi lùppù yenpoika màlà i'nai yekkwà pe là iwechi. Masapùla Wei uya inepù màlà akkwa yak. Apok ke yenpoika màlà, molopai apok uya màlà tewin pàk kappon wotokoyi lùppù ittu i'nai kasa là iwechi. ¹⁴Walùppù ànù'là namùppù wechi iyatùppù pùla yau, e'mantok yepolo ya màlà. ¹⁵Tùse ànù'là wotokoyi uyassak yau iwe'la'chima màlà, tùse iwepùikattà màlà apok winàpai tùwepesen kasa.

¹⁶Mùttuyatàu uchi amyamlo nàlà wechi Kaatù yùwùk pe, molopai Kaatù Yakkwalù wemapù ayau'nokon? ¹⁷Màlàpàk ànù'là uya Kaatù yùwùk mattanùpù yau, Kaatù uya mùkkàlà mattanùpù màlà. Masapùla Kaatù yùwùk màlà esukenan molopai amyamlo nàlà mùkyamlo itùwùk ton.

¹⁸Eyiwalà'nokon kesennakatàu. Ànù'là àklottau'nokon nai'nùk uchittu pukkek pe sàlà wolù yeselu nùkupù winà yau, tàwà “pakko pe” nenai pukkek pe tùwena toppe. ¹⁹Masapùla pukkek pe sàlà wolù nùttu màlà yà'làlà pen Kaatù yenu yau. Kaatù Maimu yau iwe'menukasak, “Kaatù mùkkàlà, pukkek ya'chinài ittu tùuyapetukaik iwettok yau,” tawon kasa. {JOB 5:13} ²⁰Molopai tùulon tu'ma, “Itepulu Kaatù mùkkàlà pukkek usenumenkatok wechi yà'là pe pùla ittunài,” tawon. {PSA 94:11} ²¹Ànù'lài-chi kùttapulàtak kappon yamùk nùkupù pàk. Masapùla tamù'nawolon màlà àponalok kon. ²²Paul wapùla Apollos wapùla Cephas, Peter tukaik tesassen wapùla sàlà wolù wapùla wema'nàtok wapùla weli'nàtok wapùla sàlàpe nai'nùk wapùla ewanawà nai'nùk, tamù'nawàlà sàlà yamùk màlà àponalok kon. ²³Molopai Christ ponalok kon amyamlo, molopai Christ mùkkàlà Kaatù ponalok.

Yeunossak Kon Christ Ponalok Pe

4 ¹Màlàpàk uchi, ina yene kappon yamùk uya màlà Christ yapyoto yamùk pe, molopai Kaatù nùwotokoyittàssan, tùttusen pen ailon yenpoikannan pe ikussak kon pe. ²Màlàpàk mùkyamlo iwotokoyittàsak kon wechi màlà ailon pe tok wechi tùttusan pe. ³Yà'là pe pùla iwechi màlà suwa man te auya'nokon yau, wapùla kappon winà là kottù yau wechi yau. Uyiwalà là yà'là kasa wechi ittui'che tùwessen pen iulà. ⁴Tùwanmùla nen usenumenkatok man, tùse màlà uya yà'làlà àli ku'nàippù pe pùla ukupù pen màlà. Itepulu nen mùkkàlà uyittunài. ⁵Màlàpàk suwa man kùkatàu yà'làlà pàk iwalai iweyu wapiya, Itepulu uyàpù imàmùttàk. Ewalupàttau yonansak pe tùwessen nepù ya màlà akkwa yak molopai kappon yamùk usenumenkatok tok yewan yawon yenpoika ya màlà. Màlà yattai Kaatù winàpains apulàntok yepolo tok uya màlà tùponalà'ne nokon.

⁶Utonpa yamùk, sàlà yamùk tesak uya màlà iulà molopai Apollos tawonnan pàk ittutok auya'nokon ipàkàlà pe. Ina winà eusenupa kon pa, yà'là te là “Imenukasak yawàlà neken ekkà itentak pùla,” tawon uya ittu kon pa. Molopai nen uchi ànùk yekkwa kappon wechi tùulon yentai te auya'nokon tukaik. ⁷Masapùla ànùk ken tùpatalà, tùulon kon yentai ewechi kon pa àkuttantàu? Yà'là ken molo nai itesak pe ewettok kon enepoloppù kon pen? Molopai yepolo tùpo yà'là pe iwechi pàk autapulà kon màlà yeponàippù pen kasa. ⁸Tamù'nawolon i'che ewettok kon yesak pe mekkassatàik. Temamin ke ewenakassak kon man! Ina pùla echii'ma Kin yamùk pe ewenasak kon man! Kin pe kulu là ewechi kon i'che wessaik, kin pe nàlà ina wettoppe àpokonpe'nokon! ⁹Masapùla Kaatù uya ina, yeunossak kon nonkasak màlà àkàmùlùk, kappon yamùk tùsak tok welittoppe nai'nùk kasa. Tamù'nawolon kon nene pe ina kussak màlà wekkuli'mantok yak, inchelù yamùk molopai kappon yamùk là nene

pe. ¹⁰Christ pàkànsau pakko pe ina kupù nai'nùk, tuse pukkek ton pe ewechi kon màlà Christ yau. Attu'mùnnon ina molopai teya'nomasan tuse meluntà ton amyamlo. Tùnamasan amyamlo, molopai ina tùnamasan pen. ¹¹Sàlà wei tepose napàkkàssan molopai ina ne'naklipayan. Pon poippà yau ina man. Ina ippoppàssak man. Ipatassek pùla ina man. ¹²Temyatù kon ke sa'man pe tūwe'wotokomasan ina. Tùpa'nùssak kon yau wakù pe tūwessan ina tùpa'nùnàippù kon pàk. Tūwettalumattà kon yau, ina ipàlikannan. ¹³Ina pàk uselupan àli pe yau, màlà yei'nài nan ina àsà pe pùla. Sàlà tepose àlitta kasa ina man non po, wolù yàliyi yek kwa ina.

¹⁴Sàlà menuka uya nai'nùk àkuli'mapai'nokon wechi pàk pùla, tuse eyekamappo kon pe u'nùn ton kulu umunkà yamùk kasa. ¹⁵Masapùla 10,000 pe lànen eyenupannan Christ pàk yesak pe ewechi kon, tuse tukke àkàipùnù kon wechi pen. Masapùla àkàipùnù kon pe wenasak màlà itekale winà. ¹⁶Màlàpàk apawanattàyatàu iulà uyeselu kasa eyeselu kon nechii, kùpatakataik. ¹⁷Sàlà kasa iwechi pàk Timothy teunossaik apyakù'nokon, umu u'nùn pe unкупù, ailon pe tūwessen mùkkàlà Itepulu yau. Christ Jesus yau wemattok yekama tukka ya màlà àpàkù'nokon, enupantok uya tamù'nawàlà i'nailà là so'chi yamùk tau kasa iwechi ittu kon pa.

¹⁸Tùulon kon nùtapulàyan àklottau'nokon, apyakù'nokon uyàpù pen kasa tùttuik. ¹⁹Itepulu Jesus yeselu pe iwechi yau, uyàpù màlà apyakù'nokon tachin pe kulu tùpo pùla, molopai nen uchi yà'là kupù là pùsamlo tùutapulàsan kappon yamùk uya yene uya màlà iulà pe, molopai yà'là yek kwa là meluntà wechi tok piyau tok uselupatok yau neken pùla! ²⁰Masapùla Kaatù wettok Itepulu pe màlà uselupantok neken pen, tuse meluntà. ²¹Yà'là kupù uya làkku ken i'che messatàu? Eyippottok kon uya nepù uya ka' màlà uyàpù yau lù wapùla à'nùnmatok kon uya molopai wakù pe yakkwalù?

Àli Pe Tūwessen Yenpakkatok

5 ¹Nàkàlunnàtok wechi àklottau'nokon usetasak man, àli pe kulu man, ailon Kaatù ittunnan pen kùlottau tūwekkussen pen màlà. Masapùla yekamasak man upàk kàyik wemapù tükàipùnù noppù pokonpe. ²Ànù'là yentai mekkussatàik! Eusewankono'ma kon pùlanpe'nai? Tàwà mùkkàlà, màlà yek kwa ku'nàippù yepakka nechii àklottapai'nokon. ³Kappon pe apyau'nokon wechi pùla tuse, uyakkwalù yau apyau'nokon wessaik molopai mùkkàlà màlà yek kwa àli ku'nàippù pàk ikasa pùla man tekassak uya màlà, molo apyau'nokon wechi kasa kulu. ⁴Kùyepulu Jesus yesek yau ewepili'chak kon yau molopai iulà wechi apyau'nokon uyakkwalù yau, molopai Kùyepulu kon Jesus meluntàlù wechi molo yau, ⁵Settan yemyak pùsàlà kàyik mùtùtàiik ipun umatta toppe, yakkwalù wepùikattà toppe Itepulu Weyu yattai.

⁶Ikasa pùla iwechi màlà autapulà kon yau. Ittuichi auya'nokon pùla nai malalon nùkkwà yapuluwetanùttok ike we'wotokomasek tamù'nawàlà pùlomù yau. ⁷Ipoippà apuluwetanù'nài imokkakà, emennak pe nen uchi ewechi kon pa apuluwetanù'nài pùla, messatài'nùk kasa kulu. Masapùla Christ kùponalok kon Entaka'nàppà kaliniluyi lùkkwà wàsak pàk. ⁸Màlàpàk uchi uta'lettàntok ikuppai'nokon ipoippà apuluwetanù'nài pàk pùla, àli pe molopai wakù pe pùla we'nà toppe ku'nài. Tùse yapuluwetanù'nài pùn pùlomù pusak, esuken we'nà toppe molopai ailon pe we'nà toppe ku'nài pàk làkku.

⁹Kaleta umenukappù yau àpàkù'nokon, “Tùnàkàlunsan kappon yamùk pokonpe kettàu,” teppù uya. ¹⁰Sàlà wolù yawon kon nà tùnàkàlunsan pe tùwessan, wapùla tùuseka'nonkasan, wapùla amak ton wapùla ailon pen kaatù yemlotopo tùwepeimasan te uya pen. Màlà kasa nen iwechi yau sàlà wolù nàmà auya'nokon màlà. ¹¹Tùse làkku Kappon, àtonpa kon ailon tawon pe tùusesassen echii'ma tùnàkàlunsen, wapùla tùuseka'nonkasen, wapùla ailon pen kaatù yemlotopo tùwepeimasen, wapùla àli pe tùulon winàkàik tùuselupasen, wapùla tùwetùnsen, wapùla amak pe tùwessen pokonpe kettàu te uya nen màlà. Mùkkàlà yekkwa là pokonpe kata'lettàtàu.

¹²Yà'là woton pe ken so'chi tawon kon pen nà kottùma uya? So'chi tawon kon ailon tawonnan neken ku walai mùkyamlo ànkottùma kon? ¹³Kaatù uya nen màlà so'chi tawon kon pen talumattà. “Àli kappon yepakkatàk àklottapai'nokon” te Kaatù Maimu uya kasa. {DEU 17:7; 19:19; 21:21; 22:21; 24; 24:7}

Kottù Pàk Ailon Tawonnan Nepù

6 ¹Àusàulàmasak kon pe' àtonpa kon ailon tawon pokonpe yau, yanài nan amyamlo àli ton kappon yamùk yemlotopona kottù pàk? Wapùla ka' Kaatù ponalok kon piyak yanài nan amyamlo lù? ²Kaatù ponalok kon uya ken na' sàlà wolù kottùmatok woton ittu auya'nokon pùla nai? Màlà kasaichi iwechi pàk, sàlà wolù yawon kon kottùma auya'nokon pe iwechi pàk, malalon yà'làlà kottùmanài yek pe pùla ken na' ewechi kon màlà? ³Inchelù yamùk kottùmannan pe ken na' uchi we'nà ittu auya'nokon pùla nai? Yà'là kasa nen uchi sàlà wema'nàtok yau nai'nannùk! ⁴Yà'là pe ken iwechi pàk àusàulàmatok kon sàlà yamùk pàk yanài nan amyamlo, so'chi tawon kon nùttu wakù pe iteselu pen ton piyak kottù pàk? ⁵Wate uya sàlà àkuli'ma kon pe. Ànù'là ken na' uchi pukkek pe tùwessen pùla nai àklottau'nokon, usàulàmantok ailon tawonnan kùlottau kottùma woton. ⁶Tùse nen uchi tewinan nà utà màlà law yekalepàk tùulon kottùma toppe, molopai ailon tawonnan pen yemlotopona.

⁷Tamù'nawàlà ewe'la'chimakassak kon màlà àtonpa kon yasak auya'nokon kottù pàk yau. Wakù peiwa iwechi màlà ikasa pùla ewinàkàik

iwessak molopai alapumasak ya yau. ⁸Tùse amyamlo pe lànen tùulon kon mùlapumayatàik molopai àli pe tok kupù auya'nokon, molopai mùkyamlo ailon tawonnan winàkàik nàlà là wa ewechi kon. ⁹Ittuichi auya'nokon pùla nai àli ton uya Kaatù wettok itepulu pe patassek yepolo pe pùla iwechi? Kesenkuttàtàu uchi. Tùnàkàlunsan, wapùla ailon pen kaatù yemlotopo tùwepeimasan, wapùla tùulon noppù pokonpe tùwessan, wapùla tùwalai pokonpe àli ku'nài nan, kàyik pokonpe tùwessen kàyik, ¹⁰wapùla amak pe tùwessan, wapùla tùuseka'nonkasan, wapùla tùwetùnsan, wapùla tùulon kon pàk tùuselupasan àli pe, wapùla lapumannan uya Kaatù wettok itepulu pe yepolo pen màlà. ¹¹Molopai tùulon kon amyamlo wechippù màlà wa. Tùse àkukasak kon màlà, àtùsak kon Kaatù yemyak. Ikasa ayanùnsak kon màlà Kaatù pokonpe Kùyepulu kon Jesus Christ yesek yai molopai Kùkaatùyi winàpaino Wakù Akkwalù winà.

Kaatù Inamakà Eyesak Ke

¹²“Tamù'nawolon wechi màlà unкупù yek pe là” tùse tamù'nawolon wechi pùikattànai pe pen màlà. “Tamù'nawolon wechi unкупù yek pe là” tùse yà'làlà uya tapyoto pe ukuttoppe ikupù uya pen màlà. ¹³“Kùyali màlà lotta ponelok molopai lotta kùyali ponelok,” tùse Kaatù nùmattanùppù ton màlà asaklàma. Esak wannà màlà nàkàlunnàtok ponelok pen tùse Itepulu ponelok, molopai Itepulu esak wannà ponelok. ¹⁴Tùmeluntàlù winà Kaatù uya Itepulu wuluukappù màlà weli'nàtok yapai, molopai kùwuluuka kon ya nàlà màlà.

¹⁵Ittuichi auya'nokon pùla nai Christ pùkkù pe eyesak kon yamùk wechi? Christ pùkkù yamùk na' mokka uya màlà molopai kàyik yamùk yemyak tùwe'chilanmasen nossan pùkkù pe ima uya? Kane. Iwekkupù pen! ¹⁶Ittuichi auya'nokon pùla nai, mùkkàlà, kàyik yamùk yemyak tùwe'chilanmasen nossan pùkkù pe nenayai'nùk wechi tesak kon yau tewin ipokonpe? Kaatù Maimu uya, “Asa'lon kon wena màlà tewin ipun,” te kasa. {GEN 2:24} ¹⁷Tùse mùkkàlà Itepulu pùkkù pe nenayai'nùk wechi màlà tewin ipokonpe akkwalù yau.

¹⁸Nàkàlunnàtok winàpai epetàk kon. Tamù'nawàlà tùulon kon yamùk àli ton wechi màlà tesak ke pùla kappon nùkupù pe, tùse nùnàkàlunyai'nùk wemakuima màlà tùpun winàkàik. ¹⁹Ittuichi auya'nokon pùla nai àpun kon wechi Wakù Akkwalù yùwùk pe, nemassai'nùk ayau'nokon, Kaatù winà enepoloppù kon? Àponelok kon pen amyamlo. ²⁰Epekkek pe ye'masak kon amyamlo. Màlàpàk uchi àpun kon ke Kaatù inamatàk kon.

Ekamappontok Wemali'mantok Pàk

7 ¹Kaleta enmenukappù kon nùppù yawon pàkànsau uselupa sàlà. “Wakù pe iwechi màlà kàyik wechi nossan tappasse pùla yau.” ²Tùse eke pe kulu nàkàlunnàtok wechi molo pàk, tàwà kàyik yamùk

wechi màlà tùponalà tùnoppù ke'ne, molopai nossan yamùk wechi tùponalà tùtayappù ke'ne. ³Tàwàichi tùnoppù kenan tùnkupù kupùì tùnoppù winàkàik molopai tùtayappù kenan nàlà màlà kasa làma tùtayappù pàk. ⁴Tùtayappù kenan yesak wechi màlà iponalok pe neken pùla tùse itayappù ponelok pe nàlà. Màlà kasa làma tùnoppù kenan yesak wechi iponalok pe neken pùla tùse inoppù ponelok pe nàlà. ⁵Ke'nulunpatàu uchi, tùse “Masa ka' tàwà we'nà lù mala là wàpùleman toppe,” te neken nà. Molopai lànen uchi ànkupù kon kupù kon pa, ipàlikatok auya'nokon pùla ewechi kon yau Settan uya ittuntok yak ewettùlù kon tukaik.

⁶Sàlà yekama uya “Sàlà ikukkà,” te toppe pùla, tùse ikupù làichi auya'nokon màlà te toppe. ⁷Tamù'nawàlà lànen kàyik yamùk wechi ukasa i'che wessaik. Tùse iponalà'ne kapon yamùk lepatok wechi màlà Kaatù winàpaino, tewinan lepatok sà yekkwa, molopai tùulon mà yekkwa.

⁸Iwemali'mappù pùnnon molopai itayappù iweli'chak kon pàk te uya. Wakù peiwa iwechi màlà tùwemali'maik pùla ukasa tok wechi yau. ⁹Tùse tùutamùipatok pàlikanài pe pùla tùwechi kon yau, tok wemali'ma màlà, wakù peiwa wemali'man wechi màlà ànkuppai we'nàtok uya eka'nonkan yentai lùwa.

¹⁰Iwemali'masak kon ponelok pe sàlà elupantok tùtùyaik, uwinàpaino pen, tùse Itepulu winàpaino, tùtayappù kenan uya tùtayappù nonka pen màlà. ¹¹Tùse tùtayappù nonkasak tùuya yau, tàwà tùwemali'maik pùla nechii wapùla tàwà nennappoi tùtayappù piyak. Molopai tùnoppù nonka tùnoppù kenan uya pen màlà.

¹²Tùulon kon pàk waukayaik, Itepulu pe pùla nen uchi. Ailon tawon kàyik wechi ailon tawon pen inoppù pe yau, molopai ipyau tùwemapù pàk iichenumenkasak yau, inonka ya pen màlà. ¹³Molopai ailon tawon nossan wechi ailon tawon pen kàyik itayappù pe yau, molopai ipyau tùwemapù pàk iichenumenkasak yau, inoppù uya inonka pen màlà. ¹⁴Masapùla tùnoppù kenan ailon tawon pen, konekasak màlà esuken inoppù winà, molopai tùtayappù kenan ailon tawon pen konekasak màlà esuken itayappù winà. Màlà kasa pùla iwechi yau àmunkà kon yamùk wechi màlà àli pe, tùse màlà kasa esuken tok wechi màlà nai'nùk. ¹⁵Tùse ailon tawon pen wechi tùwechiyakon ànnonkapai yau, tàwà nùkupùì. Ailon tawon kàyik wapùla nossan wechi yewattàsak pe pen màlà, màlà kasa iwechi yau Kaatù uya kà'mansakù'nokon màlà wakù pe tùutaimelunpaik pùla wema'nà toppe. ¹⁶Yà'là kasa ken ittu auya, tùtayappù kenan, atayappù pùikattà auya pe là iwechi? Wapùla yà'là kasa ken ittu auya, tùnoppù kenan, ànoppù pùikattà auya pe là iwechi?

Emattàk Kon Kaatù Uya Àkà'mappù Kon Kasa

¹⁷Tàwà tamù'nawolon kon nemapùì Itepulu uya tùlepatok kon lepatok yawàlà, Kaatù uya tùkà'mappù kon kasa. Sàlàichi màlà unekama

tamù'nawàlà so'chi yamùk tau. ¹⁸Jew yamùk yeselu yau na' kàyik yattà-kassak pe iwechippù màlà ikà'ma yattai? Tùwemyakanmai'che iwechi pen màlà. Kàyik yattàsak pe pùla na' iwechippù màlà ikà'ma yattai? Yattà kùsettak. ¹⁹Masapùla usattàn molopai usattànsak pùla iwechi wechi màlà yà'là pe pùla. Kaatù uya enupantok yawàlà làkku nen we'nà màlà yà'là. ²⁰Tàwàichi tamù'nawolon kon tükà'ma kon Kaatù uya yattai tùwechippù kon kasa nechii. ²¹Tepotolù keichi ewechippù kon Kaatù uya àkà'ma kon yattai? Tàwà nechii kataimelunpatàu, tùse itepotolù pùla wenantok yattai yesak pe ewechi kon yau yapulàtàk kon kulu. ²²Masapùla tepotolù kenan, Itepulu uya tükà'ma yattai mùkkàlà Itepulu nùmokkappù, màlà kasa làma itepotolù pùn tükà'ma yattai wechi màlà Christ yapyoto pe. ²³Eye'mappù kon màlà epekkeke ke, kappon yamùk poitolù pe kenatàu. ²⁴Utonpa yamùk, emennak pe ewemattok kon yau ettàk kon àkà'ma kon Kaatù uya yattai ewechippù kon kasa.

Kàyik Nappàtùppù Ton Pen Ema'nomi'chi

²⁵Walawok ittunnan nùssan pen yelupatok uya woton Itepulu winà-paino pùla lànen man. Tùse usenumenkatok yekama uya sàlà Itepulu Kaatù usentuppatok yai ipàk enpen we'nàtok.

²⁶Sàlà yattai sa'man pe pata weyu wechi pàk, messatài'nùk kasa lùppù ewechi kon yau wakù peiwa iwechi tukaik usenumenkayaik. ²⁷Iwemali'masak pe ewechi kon yau ewe'nonkai'che'nokon kettàu. Iwemali'masak pe pùla ewechi yau, ànoppù woton kichiwai. ²⁸Tùse ewemali'ma kon yau, ewemakuimasak kon pen màlà. Molopai walawok ittunàippù pen uli'chan wemali'ma yau, iwemakuimasak pen màlà. Tùse iwemali'masak kon uya màlà tukkan utaimelunpantok yepolo sàlà wema'nàtok yau. Molopai sàlà yekkwa ton winàpai àpùikattà kon uya i'che wechi sàlà.

²⁹Utonpa yamùk, tokkwen pata weyu man te uya nai'nùk. Sàlà motapai tàwà tùnoppù kenan kon wemapù màlà ipla tùwechi kon kasa. ³⁰Mùkyamlo tùsewankono'masan, tùsewankono'ma kon pùla iwechi kasa. Mùkyamlo tùutauchinpasan tùutauchinpa kon pùla iwechi kasa. Mùkyamlo yà'làlà ye'mannan ine'mappù pùla tùwechi kon kasa. ³¹Mùkyamlo sàlà wolù yawon mamin yapulànnan yapulàtok tùuya'nokon pùla iwechi kasa. Masapùla sàlà wolù sàlàpe yene nai'nùk, uko'mamù tachin pe kulu pen màlà.

³²Autaimelunpa kon i'che pùla wessaik. Inoppù pùn kàyik mùkkàlà tùsenumenkasen Itepulu wotokoyi pàk neken, yà'là kasa là Itepulu yauchinpatok tùuya pàk. ³³Tùse tùnoppù kenan kàyik mùkkàlà tùsenumenkasen sàlà wolù yawon kon pàk, yà'là kasa là tùnoppù yauchinpatok tùuya pàk. ³⁴Molopai iichenumenkatok wechi asa'là. Itayappù pùn nossan wapùla walawok ittunàippù pen uli'chan wechi màlà tùsenumenkasen

pe Itepulu wotokoyi pàk, masapùla ettùpai tùwechi Itepulu ponalok pe pàk asaklâma tesak molopai takkwalù yau. Tùse tùtayappù kenan nossan mùkkàlà tùsenumenkassen sàlà wolù yawon kon pàk, masapùla tùtayaappù anauchinpapai tùwechi pàk.

³⁵Wate uya nai'nùk masapùla àpùikattàpai'nokon wechi pàk. Yà'làlà sa'man tùkussen tùlù'i'che wechi àpona'nokon pen. Tùse làkku Itepulu yemyak iwettùsak pe iwalai yawà ewemapù kon pa tùwe'wanittàpaik pùla.

³⁶Ànù'là, mùkkàlà tùnoppù pe iwechi teppù tùuya lùppù ema'non winàkàik wakù pe pùla tùwelaikatok ittunài wechi yau molopai emali'mapai tùwechi yau, tàwà ànkuppai tùwettok kupù. Iwemakuima pen màlà. Tok wemali'ma màlà. ³⁷Tùse mùkkàlà tiyiwalà tùsenumenkatok yau màlà yekkwa yeletanùn'nài kàyik, eka'nonkantok yo'non pen tùse tiyiwalà teselu yesak pe tùwessen molopai iichenumenkasak ema'non tanùnse tùnoppù pe pùla tùwettoppe, pùsàlà nàlà kàyik uya màlà iwalai kupù. ³⁸Màlàpàk mùkkàlà nùnoppùtayai'nùk uya màlà iwalai kupù, tùse mùkkàlà tùnoppùtaik pùla nai'nùk wechi màlà itentai lùiwa wakù pe.^a

³⁹Tùtayappù kenan nossan yewattàsak màlà itayappù pàk iwemapù yawàlà. Tùse tùtayappù weli'chak yau tàwà emali'mapai tùwechi yau nemali'matukkai i'che tùwettok pokonpe, tùse Itepulu yau neken. ⁴⁰Walà tùse, tùutauchinpaik lùiwa nen iwechi màlà tùtayappù ke pùla tùwechi yau te uya màlà molopai Kaatù Yakkwalù yesak pe wechi pe tùttuyaik.

Kùyali Ailon Pen Kaatù Yemyak Itùsak

8 ¹Sàlà, ailon pen kaatù yemyak itùsak lùppù kùyali yekale pàk use-lupa. Ittu'nokon man tamù'nawàlà ittutok yesak pe we'nà. Ittutok màlà kappon ku'nài eke pe tukaik iitapulà toppe, tùse uchi'nùnmantok màlà pùikattànài pe ku'nài. ²Kappon yà'làlà ittu tùuya pe nekamayai'nùk uya ittu pùla iwechi màlà ittutok tùuya kasa. ³Tùse kappon Kaatù pùnùnmanài mùkkàlà Kaatù nùttu.

⁴Màlàpàk uchi kùyali ailon pen kaatù yemyak itùsak lùppù napù yau, ittu'nokon man ikonekasak kaatù wechi yà'là pe pùla kulu tamù'nawàlà sàlà wolù yau. Molopai tewinan neken Kaatù wechi molo. ⁵Masapùla, kaatù tukaik lànen tesassan wechi molo kau wapùla non po tùse, molopai tukke lànen pùsamlo kaatù yamùk molopai itepulu yamùk wechi molo. ⁶Tùse molo man kùponalok kon tewinan neken Kaatù,

---

^a **7:36-38** Wapùla, ³⁶ Ikasa pùla nossan pe iwenasak eyenchi wemali'ma toppe pùla ikupù auya ittu auya yau, tàwà nemali'mai. Ikasa pùla ewechi pen nai'nùk. ³⁷ Tùse eusenumenkasak iwemali'ma pen watta tukaik eyenchi pàk yau. Ikasaiwa iwechi màlà eyenchi wemali'ma pùla iwechi yau. Yà'làlà iwalai pen nà kupù auya pen màlà ³⁸ Màlàpàk iwemali'ma toppe itùnài wechi màlà ikasa tùse wemali'man pùla iwechi wechi màlà wakù peiwa.

Kùkàipùnù kon, tamù'nawolon yà'làlà konekanàippù, molopai iponalok pe wema'nàtokù'nokon. Molopai molo man tewinan neken Itepulu, Jesus Christ, tamù'nawolon yà'làlà wekonekappù iwinà lùppù, molopai wema'nàtokù'nokon iwinà.

⁷Tùse tamù'nawolon kon uya sàlà ittu pen nai'nùk. Tùulon kon kappon yamùk pona ailon pen kaatù wechippù takkwalù kenan kasa màlà. Màlàpàk sàlà pata weyu tepose màlà yekkwa ton kùyali napù tùuya'nokon yau, ailon pen kaatù yemyak itùsak lùppù pe tok uya yekama, tok usenumenkatok wechi attu'mùla màlà tùwanmùla pùla tok wechi molopai àli pe iwechi tok pona. ⁸Tùse kùyali uya mei pùla Kaatù piyak kùnepù kon pen màlà. Yà'là kasa là ku'nà uta'lettàn pùla iwechi uya pen màlà, wapùla wakù peiwa là we'nà uta'lettàn yau pen.

⁹Elannek peichi ettàk kon, masapùla inapù auya yeselùkek nai'nùk uya attu'mùla tùwessan ailon tetok tùuya'nokon yau weppippotok ipona pe iwechi tùwemakuimatok kon yak tukaik. ¹⁰Masapùla ànù'là attu'mùn iichenumenkatok uya ittunnan pe echii'ma auta'lettà kon ailon pen kaatù yùwùk tau yene yau, sàlà uya ken na' imeluntàlunpa kùyali ailon pen kaatù yamùk yemyak itùsak lùppù nattope ya pen? ¹¹Màlàpàk pùsàlà attu'mùn àtonpa kon, Christ welikùppù iponalok pe lùppù umattasak màlà ittutok auya'nokon winà. ¹²Molopai sàlà kasa àtonpa kon attu'mùn iichenumenkatok usenumenkatok ikkwàssak auya'nokon yau, Christ winàkàik ewemakuimasak kon pe iwechi màlà. ¹³Màlàpàk, unanù uya utonpa wemakuima toppe ikussak yau, kamo pun yantukka uya pen màlà iwemakuima tukaik.

Jesus Christ Neunokoppù Wotokoyi

9 ¹Utokùkka woton pùn ku? Yeunossak lùppù pen uchi iulà? Kùyepulu kon Jesus yennàippù pen uchi iulà? Itepulu ponalok pe unkupùppù uwotokoyi yapaino kon pen uchi amyamlo? ²Yeunossak pe tùulon kon uya uyanùmù pùla lànen tùse, ailon ukayaik uyanùmù auya'nokon pàk! Masapùla amyamlo mùkyamlo, ewemattok kon Itepulu Jesus yau pàkàlà yeunossak pe wechi yekamannan.

³Sàlà kasaichi uwenai yei'nài iulà uyekamappopàtù kappon yamùk uya yau. ⁴Ina yeipa molopai ina uku tawon yepolo ina uya wechi ken na' uchi ikasa pùla màlà? ⁵Tùulon kon yeunossak kon nùkupù kupù'nokon wechi ken na' uchi ikasa pùla màlà, kùnoppù kon yalà kùya'là'nokon, Itepulu Jesus yakonnon molopai Cephas, Peter tukaik tesassen yamùk kasa? ⁶Wapùla Barnabas molopai iulà tawonnan neken ka' wechi màlà tùwe'wotokomasan pe lù tùwemattok kon yepotoppe tùuya'nokon? ⁷Ànùk ken soicha tiyiwalà tùuse'masen? Ànùk ken umà pànnài molopai màlà yawon na'nài pen? Ànùk ken kaalinilu mainanpanài molopai imanatù yeuku inchinài pen?

⁸Uyiwalà na' kappon usenumenkatok winà wate uya nai'nùk? Law nàlà ku màlà watawon nàma? ⁹Masapùla Law Moses winàpains Kaatù Maimu yau iwe'menukasak màlà, “Paaka mùta kùsaulontàu a'naik yeppa ya tùse,” tukaik. {DEU 2:4} Paaka pàk kulu na' Kaatù usenumenka màlà? ¹⁰Kùpàkànsau'nokon ken na' sàlà yamùk pàk iichelupa pen nai'nùk? Kùpàkànsau'nokon iwe'menukasak màlà. Masapùla umà yakanài molo-pai ipili'nài nan wechi màlà tùwotokoyi kon yepeppù pe ipùkkù yepolo tùuya'nokon pàk enpen tùwessan pe. ¹¹Kaatù winàpains wakù pànsak ina uya àklottau'nokon yau yà'làlà mamin yeponnan yek pe pùla na' ina wechi nai'nùk ewinàpai'nokon? ¹²Molopai ewinàpai'nokon tùwepùikattàtok kon yeponnan pe tùulon kon wechi, wechi ikasa yau, màlà yentai palà ken na' yeponnan yek pe pùla ina wechi màlà?

Tùse sàlà kussak ina uya pùla man. Tùse làkku ina uya tamù'nawolon yà'làlà pàlikasak man Christ yekale wakkàtù ina uya tukaik. ¹³Ittuichi auya'nokon pùla nai mùkyamlo paatele yamùk uya teipa kon yepolo Kaatù yùwùk tapai, molopai mùkyamlo tùwe'wotokomasan kamo pottà pàk ipottàtok patassek yau uya ipottàsak pùkkù yepolo? ¹⁴Màlà kasa làma Itepulu Jesus uya màlà mùkyamlo wakù itekale yekamannan kussak tùwemattok kon yepotoppe tok uya itekale yekama tùuya'nokon winà.

¹⁵Tùse i'nai yekkwa là sàlà yamùk yapulàsak uya pùla man. Molopai sàlà menuka uya enpen wechi yà'là yamùk là kupù auya'nokon uponalok pe i'che wechi pàk pen nai'nùk. Welikù làkku nen i'che wessaik utapulàtok iwinà pàk ulapuma ànù'là uya wapiya. ¹⁶Wakù Itekale yekama uya pàkàlà là utapulàtok pùla iwechi màlà. Masapùla Itekale yekama toppe uya kulu màlà ukussak molopai ikupù uya pùla iwechi yau utalumattà màlà! ¹⁷Uwotokoyi kussak uya uyiwalà alikyek pe yau, uyepeppù wechi màlà molo. Tùse uyiwalà pùla iwechi yau, uwotokoyi unkupù pe itùsak lùppù kupù uya pe iwechi màlà. ¹⁸Yà'là yekkwa ken uchi e'mantok yepolo uya? Wakù Itekale yekamanài iulà Itepulu Jesus pàk itepeppù tennaik pùla, unepolo yek tepose pùla. ¹⁹Ànù'là yapyoto pen iulà, tùse tamù'nawolon kon yapyoto pe wekkupù sàlà tukkeiwa kappon yamùk nettoppe uya Christ piyak. ²⁰Jew yamùk kùlottau we'wotokoma yau Jew kasa tùwemassen iulà tok nettoppe uya Christ piyak. Molopai Law pùla lànen wechi tùse, tùwemassen iulà yawàlà wechi kasa kulu mùkyamlo Law yawolon kon kùlottau we'wotokoma yau, tok nettoppe uya Christ piyak. ²¹Màlà kasa làma Jew yamùk pen kasa tùwemassen iulà, Law pùnnon wemapù kasa, tok nettoppe uya Christ piyak. Sàlà uya Kaatù Law maimu yawàlà pùla wechi te pen màlà, masapùla Christ Law yo'no wechi màlà. ²²Attu'mùla tùwessan kùlottau wechi yau attu'mùla tùwenasen iulà, attu'mùnnon nettoppe uya Christ piyak. Màlàpàk tamù'nawolon pe tùwenasen iulà tamù'nawolon kon kappon yamùk pàk tùulon kon nà wepùikattà toppe.

²³Tamù'nawàlà sàlà ku'nàì iulà wakù itekale pàkànsau, pùlemantok kon iponalok pùkkù pe wettope. ²⁴Ittuichi auya'nokon pùla nai waplùn-nàtok yau tamù'nawàlà tùwaplùnsan waplùmù, tùse tewinan neken uya tepeppù yepolo? Màlàpàk uchi aitun pe itàtək eyepeppù kon yepolo kon pa. ²⁵Tamù'nawàlà aitun pe tùtùsàn mùkyamlo tesak kon wotokomannan sa'man pe màlà ponalok pe. Màlà kupù tok uya màlà tachin pe tùwessen pen alok yepotoppe tùuya'nokon, tùse kùmyamlo uya ikupù màlà nai'nùk tàwàlàlà tùwemassen alok yepotoppe. ²⁶Màlàpàk waplùmù sàlà iwoton pe pùla là naplùnuyai'nùk kàyik kasa pùla. Molopai wepanta'ma suwalà temyatù tenu'mapàsse kakàik tùwepanta'masen kàyik kasa pùla. ²⁷Uyo'no uyesak ànkuppaino iulà molopai uyapyoto pe iwettope, tùulon kon pàk Itekale yekama tùpo inulunpasak pe wechi uyepeppù winàpai tukaik.

Ikonekasak Pàk Kàpùlemai

10 ¹Ittu auya'nokon i'che wessaik utonpa yamùk, kùtamo kon yamùk wechippù màlà tamù'nawàlà katupluk yo'no molopai tamù'nawàlà tok utàppù palau yakletawà. ²Tamù'nawàlà tok usenpa-taukappù màlà katupluk yau molopai palau kau Moses nenupa ton pe. ³Tamù'nawàlà tok uya màlà lùppù akkwalù yeipa napùppù. ⁴Molopai akkwalù wuku inchippù, masapùla tok uya inchippù màlà akkwalù Tàpu ta'là'nokon iitàsak yapai. Molopai màlà Tàk wechippù màlà Christ pe. ⁵Walà tùse Kaatù yauchinpasak tamù'nawolon kon nùwa lànən uya pùla iwechippù. Màlàpàk tok yàkàpù màlà solokappù mättawà wontaik yawà.

⁶Sàlà yamùk wekkupùppù màlà yentok kùuya'nokon ipàkàlà pe, kùyewan kon tùlù àli ton kuttok yak tukaik, tok wechippù kasa. ⁷Ailon pen kaatù yamùk kùsapulàtàu, tùulon kon tok tonpa yamùk wechippù kasa. Kaatù Maimu yau iwe'menukasak uya, “Kappon yamùk weleutappù ata'lettàse molopai tinchisen inchise. Molopai tok we'wuluukappù àli pe amanùnse,” te kasa. {EXO 32:6} ⁸Nàkàlunnà'nokon kùsettak, tùulon kon wechippù kasa. Molopai tewin wei yau 23,000 pe tok welikùppù. {NUM 25:1-18} ⁹Ittuntok yak itepulu tùlù kùsettakù'nokon, tùulon kon uya ikupùppù kasa, molopai tok u'matùppù àkài yamùk kamo pe. {NUM 21:6} ¹⁰Molopai kàsàulàmatàu, tùulon kon wechippù kasa, molopai tok u'matùppù màlà mattanù'nài inchelù kamo pe.

¹¹Sàlà yamùk wekkupùppù màlà yentok kùuya'nokon ipàkàlà pe, molopai màlà yamùk menukappù màlà kùyekamapponài'nokon pe. Masapùla wema'nà'nokon man pata weyu wenukattok uyàpù winàkàik iwechi yau.

¹²Màlàpàk meluntàk àwà'mùssakkasak pe ittu auya yau, tùttuik mechiik ewekkawai'ma tukaik. ¹³Tamù'nawolon amùipantok ewinàkàik nùyàssai'nùk màlà tùulon kon kappon yamùk winàkàik tùuyàssen yekkwa. Tùse Kaatù mùkkàlà ikupù tùuya tetok tùuya ku'nàì. Molopai emeluntàlù

yentai kulu là eyittutok uyàttoppe àpona ikupù ya pen màlà. Molopai i'nai kasa là eyittutok yamùk winàpai ewepetok yawà woton yekama ya màlà. ¹⁴Màlàpàk utonpa yamùk, ailon pen kaatù yamùk winàpai ettàk kon. ¹⁵Ittunnan kappon yamùk pokonpe uselupa kasa uselupa sàlà, ailon pe wate uya ittutàk kon eyiwalà'nokon. ¹⁶Tenki tawonnan kùmyamlo ipùlemasak kon pàk. Màlà wechi màlà Christ welikù múnù pùkkù pe we'nà yekamanài pe. Molopai pùlomù pusak ipilika'nokon nai'nùk wechi Christ pun pùkkù pe we'nà yekamanài pe. ¹⁷Masapùla tewin pùlomù pusak wechi pàk, kùmyamlo tukkan kon wechi màlà tewin. Masapùla tewinan pùlomù pusak napù'nokon nai'nùk tamùkke.

¹⁸Israel yamùk pàk esenumenkatak kon. Ipottà toppe ku itùsak pùkkù lùppù yannài nan mùkyamlo, masapùla ipùkkù pe tùwechi kon pàk. ¹⁹Ailon pen kaatù yemyak itùsak lùppù wechi màlà yà'là pe kulu te uya na' nai'nùk wapùla ailon pen kaatù wechi màlà ànùk pe te uya ka'lù? ²⁰Kane! Tùse Kaatù ittunnan pen wechi màlà tùtùsen tùnna pe àli akkwalù yamùk yemyak, Kaatù yemyak pùla. Molopai àli akkwalù yamùk pùkkù pe ewechi kon i'che pùla nen wessaik. ²¹Itepulu kokù yapai inchi auya'nokon molopai àli akkwalù yamùk kokù yapai tu'ma pen nen màlà. Asaklàma, Itepulu uta'lettà yapon molopai àli akkwalù yamùk uta'lettà yapon tawonnan po auta'lettà kon pen màlà. ²²Itepulu kùlùmàpai'che ka' we'nà'nokon nai'nùk lù? Meluntà pe ka' itentai we'nà'nokon nai lù?

²³Tamù'nawolon wechi màlà tùkussen pe tùse tamù'nawàlà wakù pe iwechi pen màlà. Tamù'nawolon wechi màlà tùkussen pe tùse tamù'nawolon wechi kulu là meluntàlunpanài pe pen màlà. ²⁴Tùulon kon tenumenkaik, tok tùttuse we'nà'nokon nechiik wakù pe, pàk wannà neken nà tùsenumenkaik pùla.

²⁵Makitti tau tichilanmasen kanpà mantàik, ikasa wapùla ikasa pùla tùsenumenkaik pùla. ²⁶Masapùla, “Non molopai tamù'nawàlà yawon kon màlà Itepulu ponalok.” {PSA 24:1} ²⁷Ailon tawon pen uya àkà'masak kon uta'lettàntok yak molopai itàpai ewechi kon yau, yà'làlà eyemloto kon pona ichalattàsak inattàk kon, eusenumenka kon pàk yà'làlà pe iwechi tekamappopàsse pùla. ²⁸Tùse àpàkù'nokon ànù'là uya, “Sàlà màlà ailon pen kaatù yemyak itùsak lùppù,” te yau kù'nattàu, mùkkàlà kappon yekamanàippù àpàkù'nokon usenumenkatok pàkànsau. Molopai usenumenkatok pàkànsau. ²⁹Eusenumenkatok pen tùse mùkkàlà làkku.

Màlàpàk, yà'là peichi iwechi pàk welaikatok mùyakanma uya àli pe tùulon kappon usenumenka pàk? ³⁰Tenki tei'ma Kaatù pàk uyeipa napù uya, yà'là pe iwechi pàk ànù'là uya uyàulàma tenki tukaik là yanùmù uya tùse?

³¹Yà'làlà kupù auya'nokon yau, auta'lettà kon wapùla àwuku kon nà inchi auya'nokon pe iwechi yau, tamù'nawolon ikuttàk kon Kaatù yapulà

auya'nokon pe. ³²Ànù'là wettatai'matok ipona woton kùkkonekataù, Jew yamùk pe là iwechi wapùla Jew yamùk pen nà wapùla Kaatù so'chiyi tawon kon nà. ³³Ukasa. Tamù'nawolon yau tamù'nawolon kon pàk wakù pe welaikai'che tùwessen iulà unkuipù yau. Masapùla wakù pe neken nà uwinàkàik we'nà i'che wechi pen, tùse tamù'nawolon kon pàkànsau, tok wepùikattà toppe.

11 ¹Ukasa emattàk, Christ kasa wemassai'nùk kasa.

Wàpùleman Yau Tùkussan

²Ayapulàyatàu iulà masapùla tamù'nawolon yau uyittu auya'nokon pàk molopai enupantok unepoloppù lùppù ke eyenupasak kon uya kupù auya'nokon pàk. ³Tùse ittu auya'nokon i'che wessaik Christ wechi tamù'nawolon kon kàyik yamùk ippai pe, molopai nossan ippai pe kàyik wechi, molopai Christ ippai pe Kaatù wechi. ⁴Ànù'là kàyik tùppai wapu ke tùwàpùlemasen wapùla Kaatù Maimu yenpoikanài uya màlà tùppai kuli'ma. ⁵Molopai ànù'là nossan tùppai wapu ke pùla tùwàpùlemasen wapùla Kaatù Maimu yenpoikanài uya màlà tùppai kuli'ma, ippai nasak lùppù kasa iwechi màlà. ⁶Molopai nossan uya tùppai waputtà pùla iwechi yau, tàwà tùnsek yattài. Molopai kuli'manài pe nossan uya tùnsek yattàsak wapùla tùppai nasak wechi yau, tàwà tùppai waputtài. ⁷Kàyik uya tùppai waputtà pen kulu màlà, masapùla Kaatù kasa molopai inamatok ne'nài pe iwechi màlà. Tùse nossan wechi màlà kàyik namatok ne'nài pe. ⁸Masapùla kàyik konekappù nossan yapai pen màlà tùse nossan konekappù làkku màlà kàyik yapai. ⁹Kàyik konekappù nossan ponalok pe pen màlà, tùse nossan konekappù làkku màlà kàyik ponalok pe. ¹⁰Màlà kasaichi iwechi pàk, molopai inche-lù yamùk pàkànsau nossan uya màlà tùppai waputtà, tepotolù ke tùwechi yekamanài pe. ¹¹Walà tùse, Itepulu yau, nossan wechi tiyiwalà kàyik winàpai pen màlà, wapùla kàyik wechi tiyiwalà nossan winàpai pen. ¹²Masapùla nossan konekappù màlà kàyik yapai. Màlà kasa làma kàyik wentuppù màlà nossan yai. Tùse tamù'nawolon màlà tùuyàssen Kaatù winàpai.

¹³Ittutàk kon uchi eyiwalà'nokon. Ikasa na' iwechi màlà nossan wàpùlema Kaatù pàk ippai wapu pùla echii'ma yau? ¹⁴Wema'nàtok yau ku kuli'mak walawok wechi tùnsek ke tùwessen. ¹⁵Tùse nossan wechi kusan pe inчек yau, itema'nomù là màlà. Inчек màlà iwapu pe itùsak lùppù. ¹⁶Ànù'là wechi sàlà pàk e'naikapai yau, sàlà kasa neken màlà tamù'nawàlà Kaatù so'chiyi yamùk tau màlà yamùk wekkupù, tùpatalon eselu woton pùla iwechi màlà.

Itepulu Ittui'ma Uta'lettàntok

(Matthew 26:26-30; Mark 14:22-26; Luke 22:15-20)

¹⁷Sàlà tekamayai'nùk àpàkù'nokon, ayapulà kon uya pen sàlà. Masapùla ewepilippàttok kon uya eke pe kulu mattanù'nàsak man wakù

yentai. ¹⁸Wapiya, ewepili'chak kon so'chi tak yau iwepantapàssak pe àklottau'nokon ewechi kon yekale tetayaik, molopai itonpa pe tùulon kon nà wechi ailon pe pe tùttuyai. ¹⁹Wakù pe iwechi màlà, tùpatalà àklottau'nokon ewetok kon uya màlà ànùk wechi kulu là ikasa Kaatù yenu yau yentoppe yenpoika. ²⁰Màlàpàk tamùkke ewepili'chak kon yau, Itepulu ittui'ma ata'lettàse tùuyàssan pen amyamlo. ²¹Masapùla auta'lettà kon yau, eyiwalà'nokon tùuta'lettàsan amyamlo ànù'là tùmàmusse pùla, tùulon wapàkkassak tùwessen molopai tùulon wetùnsak. ²²Pata poichi auta'lettà kon patassek pùnnon amyamlo? Molopai àwuku kon inchitok auya'nokon yau pùnnon? Wapùla Kaatù so'chiyi ku'nài nan ka' amyamlo atalumayi kon pe lù molopai kappon yamùk yà'là pùla nai'nannùk ànkuli'mapaino kon? Yà'là te uya ken sàlà àpàkù'nokon? Sàlà pàkànsau na' ayapulà kon uya màlà? Kane, ayapulà kon uya pen sàlà.

²³Masapùla àpàkù'nokon tekamatainùk màlà Itepulu winàpai unepoloppù. Itepulu Jesus uya teimippo yewalupàyi tau, pùlomù pusak yanùmùppù màlà. ²⁴Tenki te tùpo ipilipàtùppù ya, molopai, “sàlà màlà upun àponalok kon, sàlà mùkuttàik uyittutok auya'nokon ipàkàlà pe,” teppù ya. ²⁵Màlà kasa làma kok yanùmùppù ya màlà uta'lettàn tùpo. “Sàlà kok màlà emennak ikupù tùuya tetok Kaatù uya umùnù yau, sàlàichi mùkuttàik, inchi auya'nokon kaichalà uyittutok auya'nokon ipàkàlà pe,” teppù ya. ²⁶Masapùla yà'là yekkwa yattai là sàlà pùlomù pusak napù auya'nokon yau, molopai sàlà kok yapai tinchisen inchi auya'nokon yau, Itepulu welikùppù yekama pe ikupù auya'nokon màlà iyàpù ponalà.

²⁷Màlà kasaichi iwechi pàk ànù'là Itepulu ittu pe pùlomù pusak na'nài molopai tinchisen inchinài sàlà kok yapai ikuttok yawalà tùnamase pùla echii'ma wechi àli pe màlà Itepulu Jesus pun molopai imùnù winàkàik. ²⁸Tàwà kappon nùsenei, tewan iwai pùlomù pusak napù tùuya wapiya molopai sàlà kok yawon inchi tùuya wapiya. ²⁹Masapùla ànù'là tùuta'lettàsen molopai sàlà kok yawon inchinài Itepulu yesak ittui'ma pùla uya, talumattàntok nepù màlà tùpona. ³⁰Màlà kasaichi iwechi pàk tukke e'nek pe ewechi kon nai'nùk molopai attu'mùla molopai nàlà tùulon kon u'matùppù man. ³¹Wapiya usennà molopai kùyewan kon iwa kùuya'nokon yau, talumattàntok yo'no we'nà'nokon pen màlà. ³²Tùse Itepulu uya ekamappon molopai talumattàn ya yau, ikupù ya màlà wolù yawon kon pokonpe kùtalumattà tukaik.

³³Màlàpàk uchi, utionpa yamùk, ewepili'chak kon tamùkke Itepulu Jesus ittu pe tùnassen nasse yau, àtonpa kon mùmàmuttàik. ³⁴Molopai ànù'là wapàkkassak yau, tàwà nùta'lettài tùpata po, Kaatù uya atalumattà kon tukaik ewepilipù kon tamùkke pàk. Tùulon kon upàk enekamappoppù kon yeletanùpù uya màlà uyàssak yau suwa mettàik te toppe uya.

Wakù Akkwalù Winàpaino Lepantok Kon

12 ¹Màlà yamùk Akkwalù winàpaino kon pàk, ittunnan pen kasa ewechi kon i'che pùla wessaik utoonpa yamùk. ²Mùttuyatàik Kaatù ittunnan pe pùla ewechi kon yau, ailon pen, tùuselupasan pen kaatù yamùk winàkàik autatùppù kon. ³Ittu auya'nokon i'che wessaik, ànù'là Wakù Akkwalù winà tùuselupasen uya, “Tàwà Jesus pa'nùpù nechii,” te pùla iwechi màlà. Molopai ànù'là uya, “Jesus mùkkàlà Itepulu,” tetok tiyiwalà pùla iwechi màlà, tùse Wakù Akkwalù winà neken.

⁴Tùpatalo'nan lepatok kon wechi màlà molo, tùse mùkkàlà lùppù Akkwalù. ⁵Tùpatalo'nan we'wotokomantok yawà wechi màlà molo, tùse mùkkàlà lùppù Itepulu. ⁶Tùpatalo'nan tükissan wechi màlà molo, tùse mùkkàlà lùppù Kaatù uya tamù'nawolon wotokoma tamù'nawàlà kappon yamùk yau. ⁷Iponalà'ne lepanak màlà Wakù Akkwalù wechi molo yekamanà ke, tùulon kon pùikattàtok iwinà pe. ⁸Tewinan nà piyak pukkek pe we'nà yekale tülù màlà Akkwalù yai, tùulon yemyak ittutok yekale mùkkàlà lùppù Akkwalù winà, ⁹tùulon piyak ailon tetok mùkkàlà lùppù Akkwalù winà, tùulon yemyak ipittàtok yamùk meluntàlù mùkkàlà tewinan Akkwalù winà, ¹⁰tùulon yemyak tensan yekkwà ton pen meluntà yamùk, tùulon yemyak Kaatù Maimu yenpoikatok ike, tùulon yemyak Wakù Akkwalù winàpaino molopai iwinon pen wechi tùpatalà ittutok ike. Tùulon piyak tùpatalo'nan mayin yau uselupantok, tùulon piyak yà'là te là tùpatalon mayin uya yekamatok ike. ¹¹Tamù'nawàlà sàlà yamùk màlà tewinan molopai mùkkàlà lùppù Akkwalù wotokoyi, molopai tewin pàk tok lepanà mùkkàlà i'che tùwettok yawàlà.

Tewinan Kappon Tukkan Tùpùkkù Yamùk Pokonpe

¹²Kappon yesak màlà tewinan, tukke ipùkkù yamùk wechi tùse. Molopai tukke lànen ipùkkù yamùk wechi tùse tewinan esak winàpaino pe iwechi màlà. Màlà kasa làma Christ wechi màlà. ¹³Masapùla tamù'nawàlà usenpatauka'nàppà'nokon màlà tewinan Akkwalù yau tewin itesak we'nàtok kon pe, Jew yamùk molopai Jew yamùk pen, tepotolù kenan kon molopai itepotolù pùnnon tukaik, molopai tewinan Akkwalù ke lepa'nàppà'nokon màlà inchi toppe.

¹⁴Masapùla esak màlà tewinan neken nà yapai ikonekasak pen, tùse tukkan màlà. ¹⁵Pùta uya, “Mùyak pe pùla wechi pàk kappon pùkkù pen iulà,” te yau, màlà uya esak pùkkù pe pùla ikupù pen màlà. ¹⁶Molopai pana uya, “En pe wechi pùla wechi pàk ipùkkù pen iulà,” te yau, màlà uya esak pùkkù pe pùla ikupù pen màlà. ¹⁷Tamù'nawàlà esak wechi en pe neken yau, i'nailà ken yetatok ike wechi? Tamù'nawàlà esak wechi pana pe neken yau, i'nailà ken ikàtun yetatok ike wechi? ¹⁸Tùse Kaatù

uya tùpatalà'ne tewin pàk esak pùkkù yamùk tùlùppù màlà i'che tùwettok yawàlà. ¹⁹Tamù'nawolon wessak tewin neken yau, i'nailà nen ken uchi sàlà esak wechi eppaino? ²⁰Nai'nùk kasa, pùkkù yamùk wechi màlà molo tukke tùse tewin itesak.

²¹En uya, “Eyi'che pùla wessaik,” te mùyak pàk pùla iwechi màlà! Molopai puppà uya, “Eyi'che pùla wessaik,” te pùta pàk pùla iwechi màlà. ²²Tùse esak pùkkù yamùk attu'mùla kasa nichittuyai'nannùk wechi màlà i'che kulu we'nàtok kon pe. ²³Molopai màlà esak pùkkù yamùk wekkuli'mantok ne'nài wechi màlà eke peiwa tùmainanpasen pe, màlà yamùk tensan pen màlà tùnamasan, tùmainanpasen molopai tùwaputtàsen. ²⁴Màlà yamùk tùwaputtàsan pen pùkkùwannà yamùk mainanpai'ma kulu pùla. Tùse Kaatù uya màlà tiyiwàlà kappon pùkkù yamùk kapùppù tamùkke, màlà kasa yà'là pe pùlaiwa nùsenyai'nùk pùkkùwannà yamùk wechi tùnamasan pe. ²⁵Iwepantapàssak pe pùla esak wettoppe, tùse tùwemainanpaik tùwessan pe màlà yamùk wettoppe echipùkkù pe. ²⁶Tewin ipùkkù wechi e'nek pe yau, tamù'nawàlà tùulon kon itonpa yamùk wechi màlà e'nek pe ipokonpe, tewinan yapulàsak yau, tamù'nawàlà itonpa yamùk màlà tùutauchinpasan ipokonpe.

²⁷Christ yesak pùkkù ton uchi amyamlo, molopai tewin pàk ewechi kon yawàlà ipùkkù ton amyamlo. ²⁸Molopai so'chi tau màlà, Kaatù uya tamù'nawolon kon wotokoyittàsak, wapiya kulu yeunossak kon, yakon pe Kaatù Maimu yenpoikannan, icholùwano pe enupannan, molopai nen uchi mùkyamlo tensan yek kwa ton pen ku'nài nan. Molopai nàlà ipittàtok yamùk meluntàlù ke, tùulon kon pùikattànnan pe, tùulon kon ennài nan pe we'nàtok ke molopai tùulon mayin yau uselupantok ke. ²⁹Tamù'nawolon kon wechi na' yeunossak kon pe? Tamù'nawolon kon wechi na' Kaatù Maimu yenpoikannan pe? Tamù'nawolon kon wechi na' tensan yek kwa ton pen kuttok meluntàlù yesak pe? ³⁰Tamù'nawolon kon wechi na' e'nek ipittàtok yamùk meluntàlù yesak pe? Tamù'nawolon kon uselupa na' tùpatalo'nan mayin yau? Tamù'nawolon kon uya na' yà'là te là mayin yamùk uya yekama? Kane! ³¹Tùse Kaatù uya lepantok kon kùlottapai wakù ton nùwa i'che ettàk ton.

Wakù kulu tamù'nawolon yepoino yekama uya sàlà.

Uchi'nùnmantok

13 ¹Kappon yamùk molopai inchelù yamùk maimu yau lànen tùuselupasen pe wechi tùse, uchi'nùnmantok pùla wechi yau, sanpula tàwù kasa uselupatok wechi màlà molopai sanpana tàwù kasa. ²Lepantok, Kaatù Maimu yenpoikanài yesak pe wechi yau, tamù'nawolon pukkek pe we'nàtok yesak pe molopai tùttusan pen yamùk là ittu uya, tamù'nawolon ailon tetok yesak pe wechi, wùk yamùk yama toppe

uya, tuse uchi'nunmantok pùla wechi yau, yà'làlà pùla wechi màlà. ³Tamùn'nawàlà lànen itesak pe wettok tùlù uya entuppa'no kon yemyak. Molopai wettùlù upottà toppe tuse uchi'nunmantok pùla wechi yau, yà'làlà yepolo uya pen màlà.

⁴Uchi'nunmantok màlà pàlikanài, molopai tùsentuppasen. Tùkùlùmàlunsen pen màlà wapùla tùutapulàsen pen wapùla ànù'là yentai tùwekkussen pen. ⁵Àli pe tùuselupasen pen màlà, wapùla tùpàk neken tùusenumenkasen pen, wapùla asse'ne tùwessakolopasen pen, iwalai pen kussak tiwinàkàik lùppù pàk tùusenumenkasen pen. ⁶Uchi'nunmantok màlà àli pàk tùutauchinpasen pen, tuse ailon pàk tùutauchinpasen. ⁷Tamùn'nawolon pàlikanài, ailon tawon tàwàlàlà, enpen tùwessen tàwàlàlà, tùweleutasen pen.

⁸Uchi'nunmantok màlà tùwenukassen pen. Tuse Kaatù Maimu yenpoika toppe lepantok màlà tùwenukassan, lepantok tùulon mayin yau uselupantok pe weleuta màlà. I'nailàlà ittutok ike wechi, wechi molo yau ipla tùwenasen màlà. ⁹Masapùla ipùkkù pe neken ittu'nokon man molopai ipùkkù pe Kaatù Maimu yenpoika. ¹⁰Ikasa tùwessen wechi molo yau ipùkkù lùppù pe nai'nùk pùla iwena màlà.^b

¹¹Mule pe wechi yau uselupappù mule kasa, usenumenkappù mule kasa, uyeselu wechippù mule yeselu kasa, tuse kàyik pe wenasak yau mule yeselu yamùk nonkappù uya uyappowinàkàik. ¹²Sàlàpe yene'nokon nai'nùk katupluk pe wanamali yau akkwalùppù yene kasa, tuse yene'nokon nen uchi màlà itenpatak. Sàlàpe tùttuyai'nùk ipùkkù pe neken ittu uya màlà tamùn'nawàlà nen uchi, tamùn'nawàlà uyittu nai'nùk kasa.

¹³Molopai sàlàpe sàlà yamùk àsolùwawon màlà, ailon tetok, enpen we'nàtok, molopai uchi'nunmantok. Tuse sàlà yamùk yentaino kulu màlà uchi'nunmantok.

Wakù Akkwalù Winàpaino Lepantok Yekale

14 ¹Uchi'nunmantok yeselu eyeselu kon pe nechii molopai Wakù Akkwalù winàpaino lepantok i'che kulu ettàk kon, Kaatù Maimu yenpoikatok ike ke lepantok kulu làkku. ²Mùkkàlà tùulon mayin yau tùuselupasen uselupa kappon yamùk pokonpe pen màlà tuse Kaatù pokonpe neken. Masapùla ànù'là uya yà'là te ya là ittu pen màlà. Tùttusen pen yekama ya màlà Wakù Akkwalù ke. ³Tuse mùkkàlà Kaatù Maimu yenpoikanài uselupa màlà kappon yamùk pokonpe, tok lepa ya pùikak ke, meluntàtantok molopai ewan ipittàtok ke. ⁴Mùkkàlà tùuselupasen tùulon mayin yau wepùikattà neken màlà, tuse mùkkàlà Kaatù Maimu yenpoikanài uya, tamùn'nawàlà so'chi tawon kon pùikattà màlà.

^b 13:10 Tuse tamùn'nawolon wenukassak yau, ipùkkù lùppù pe nai'nùk pùla iwena màlà.

⁵Tamù'nawàlà messatài'nùk yawà euselupa kon tùulon mayin yau i'che kasa wessaik, tùse làkku Kaatù Maimu yenpoika auya'nokon i'che wessaik. Masapùla mùkkàlà Kaatù Maimu yenpoikanài wechi màlà eke peiwa tùulon mayin yau tùuselupasen yentai lùiwa, ànù'là wechi neken molo yà'là te ya yekamanài pe yau, tamù'nawàlà so'chi tawon kon wepùikattà màlà. ⁶Màlàpàk utonpa yamùk, apyakù'nokon uyàssak molopai tùulon mayin yau uselupa yau, yà'là ken wakù kupù uya màlà ewinàkài'nokon? Ipla, tùse Kaatù nenpoika yà'làlà nepù uya yau neken, wapùla pukkek, wapùla Kaatù Maimu wapùla enupantok.

⁷Yà'làlà, yakkwalù pùn tùtàuulùnpasen kamo yàppù yapai ikonekasak yekkwa wapùla tukkan itewa wai tàwù ikasa pùla yau, yà'là kasa ken ànù'là uya itàuulùnpa nai'nùk tàwù ittu? ⁸Molopai tu'ma paaka letù walai tàwù ikasa pùla yau, ànùk we'letima ken tùwepanta'ma toppe? ⁹Màlà kasa làma ewechi kon màlà, ànù'là nùttu pen mayin yau euselupa kon yau yà'là kasa ken ànùk uya meselupayatài'nùk ipàk ittu? Yà'là woton pe pùla amaimu kon utà pe iwechi màlà assetun yau. ¹⁰Ailon pe iwechi màlà tukkan tùpatalo'nan mayin yamùk wechi molo sàlà wolù yau, tùse ittutok ipàkàlà pùla là màlà yamùk wechi pen màlà. ¹¹Ànù'là uselupa ittu uya pùla wechi yau, tùuselupasen pona toto pe wechi màlà, molopai toto pe upona iwechi. ¹²Màlà kasaichi ewechi kon màlà. Wakù Akkwalù uya lepantok i'che kulu ewechi kon pàk, màlà yamùk pùikattànài pe nai'nannùk lepantok yapulàtàk kon so'chi tawon kon meluntàtanù'nài pe. ¹³Màlà kasaichi iwechi pàk ànù'là tùulon mayin yau tùuselupasen wàpùlema màlà yà'là te là tùuya yekama toppe tùuya. ¹⁴Masapùla wàpùlema tùpatalon mayin yau yau, uyakkwalù wàpùlema màlà tùse usenumenkatok wechi ipùkkù pe pen màlà. ¹⁵Màlàpàk yà'là kupù uya ken? Wàpùlema màlà uyakkwalù ke molopai usenumenkatok ke nàlà wàpùlema màlà, uselenpa màlà uyakkwalù ke molopai usenumenkatok ke nàlà uselenpa màlà. ¹⁶Tenki te auya'nokon Kaatù pàk ayakkwalù kon ke yau, yà'là kasa ken ittu ya pùla nai'nùk uyàssak uya “Emen” te ittui'ma pùla, tenki tetok auya'nokon Kaatù pàk pàk? ¹⁷Wakù pe lànen tenki tetok auya'nokon wechi tùse, tùulon kappon pùikattàsak ya pùla iwechi màlà.

¹⁸Tenki ukayaik Kaatù pàk uselupa tùulon mayin yamùk yau eyentai'nokon pàk. ¹⁹Tùse so'chi tau wechi yau mùyak etoiken neken nà itesek eselupapai tùwessen iulà tùttusen yau, tùulon kon yenupa toppe uya, tukkan kulu mayin tùttusen pen yau uselupa yentai.

²⁰Utonpa yamùk, mule yamùk lùkkwà mùkyamlo àli ittunnan pen. Tok kasa ettàk kon tùse eusenumenkatok kon yau tok kasa kettàu, tùse kàyik pe ettàk kon eusenumenkatok kon yau. ²¹Law yau Kaatù Maimu yau iwe'menukasak màlà,

“Tùpatalo'nan imaimu ton molopai kaklan yamùk mùta yai, pùsamlo kappon yamùk yelupa uya màlà. Tùse kan tok uya uyeta pen màlà,” nùkayan Itepulu tawon.

{ISA 28:11-12}

²²Màlàpàk uchi, uselupantok tùulon mayin yau wechi màlà ailon tawonnan ponalok pe pùla tùse ailon tawonnan pen uya yentok ipàkàlà pe, tùse Kaatù Maimu yenpoikatok wechi màlà ailon tawonnan ponalok pe, ailon tawonnan pen ponalok pe pùla.

²³Màlàyau tamù'nawàlà so'chi tawon kon wepili'chak tamùkke yau molopai tamù'nawolon kon uselupa tùulon mayin yau tùse ittunna pen wapùla ailon tawonnan pen wewonsak yau, tok utayaupasak màlà nai'nùk te na' tok uya pen eppaino? ²⁴Tùse Kaatù Maimu yenpoika tamù'nawolon kon uya kùlottak ailon tawon pen wapùla ittunài pen wewonsak yau, tok uya àli kuttok ya yenpoika màlà molopai tamù'nawolon ineta winà màlà ittu. ²⁵Amak pe iichenumenkatok nepù màlà ayupona, molopai tese'muyok iwena màlà Kaatù yemlotopo, “Ailon pe Kaatù àklottau'nokon man,” tei'ma.

So'chi Tawon Kon Yeselu

²⁶Yà'là te uya ken sàlà, utonpa yamùk? Kaatù yapulàse ewepili'chak kon yau, tamù'nawolon kon wechi telemu ke, wapùla enupantok yesak pe, tenpoikasen yesak pe, wapùla itekale yesak pe tùulon mayin yau, wapùla yà'là tesak lùppù yekamatok yesak pe. Tamù'nawàlà sàlà yamùk wechi màlà Kaatù ponalok kon meluntàtanùnàì pe tükussen pe. ²⁷Ànù'là uselupa tùulon mayin yau pe iwechi yau, tàwà asa'lon kon wapùla àsolù-wawon kon nùselupaik esse'mappù pàk, molopai ànù'là inekamappù lùppù uya yà'là te là yekamaik. ²⁸Tùse yà'là te ya là yekama woton ànù'là pùla iwechi yau tàwà eppana tok nechii so'chi tau, tùse tükonpe neken nà nùselupaik molopai Kaatù pokonpe neken. ²⁹Asa'lon kon wapùla àsolù-wawon kon Kaatù Maimu yenpoikannan tàwà nùselupai, tùulon kon uya iichelupatok yau iwalai wechi ittu tùse. ³⁰Tùse chichiu pe wepili'nàtok yau nai'nùk uya ànù'là pàk itekale yenpoikasak yau, mùkkàlà wapiya iichelupasak lùppù weleuta màlà. ³¹Masapùla tamù'nawàlà là Kaatù Maimu yenpoika auya'nokon màlà esse'mappù pàk, tamù'nawolon kon usenupa toppe molopai tok meluntàtanùttok pe ya. ³²Itekale Kaatù winà-paino yekamatok ke lepantok wechi màlà yekamanài meluntàlù yo'no. Tùuselupatok kon yattai tùttuik wapùla tùselupaik pùla tùwettok kon yattai tùttuik tùwessan pe tok wechi màlà. ³³Masapùla Kaatù mùkkàlà utaimelunpantok Kaatùyi pen tùse tùwanmùla we'nàtok Kaatùyi.

Tamù'nawàlà so'chi tawon kon kùlottau nossan yamùk eppana tùwessan. ³⁴Màlà kasa nossan yamùk eppana nechii so'chi yamùk tau.

Tok uselupa toppe tok kupù pen màlà tùse Law nekama yawàlà tok wechi màlà molopai itepulu yo'no. ³⁵Yà'là ànùttupai tùwechi kon yau, tàwà tütayappù kon pàk tok nekamappoi tùpata kon po. Kuli'manài pe màlà nossan uselupa wechi so'chi tau.

³⁶Kaatù Maimu uyàssak na' ewinàpai'nokon pe iwechi màlà? Wapùla amyamlo neken wechi ka' màlà inepolossan pe lù? ³⁷Ànù'là Kaatù winà-paino itekale yenpoikanài pe tùwechi wapùla Wakù Akkwalù yesak pe tiuchittusen wechi yau, tàwà nùttui sàlà tùmenukayai'nùk apyakù'nokon wechi Itepulu winàpaino imaimu yawàlà we'nàtok pe. ³⁸Tùse ànù'là uya sàlà yeta pùla iwechi yau, imaimu yeta pen nàlà màlà.^c

³⁹Màlàpàk uchi, utonpa yamùk, eyewan kon itùtāk kon Kaatù Maimu yenpoikatok pàk, tùse tүүлon mayin yau uselupantok kùseleutanùttāu. ⁴⁰Tùse tàwà tamù'nawolon nekkupùì wakù pe molopai utaimelunpan-tok pùla.

Christ We'wuluukatok

15 ¹Utonpa yamùk eyenu kon anappontàpai wessaik wakù itekale unekamappù lùppù àpàkù'nokon pàk, ananùmùppù kon lùppù, molopai ailon tetok auya'nokon wettok meluntà pe ipàk. ²Sàlàichi wakù itekale winà ewepùikattāsak kon màlà, itekale unekamappù lùppù pàk meluntà pe auta'chi kon yau, màlà kasa pùla iwechi yau iwoton pe pùla ailon tesak auya'nokon pe iwechi màlà.

³Unanùmùppù tùlùppù uya apyakù'nokon, sàlà eke pe kulu nai'nùk. Christ welikùppù màlà àli pe we'nàtok yepek pe, Kaatù Maimu yau iwe'menukasak kasa. ⁴Iwu'nattàppù màlà molopai iwuluukappù icholù-wano wei yattai, Kaatù Maimu yau iwe'menukasak kasa. ⁵Iichenpoikappù màlà Cephas, Peter tukaik tesassen piyak, molopai nen uchi 12 pan kon yeunossak kon piyak. ⁶Màlà tùpo, iichenpoikappù màlà 500 yentaino kon ta'lon kon piyak màlà yattai lùppù là. Tamù'nawàlà lùiwa nulà lùppù tok man, tүүлon kon welikùppù là tùse. ⁷Màlà tùpo iichenpoikappù màlà James piyak, molopai nen uchi tamù'nawolon kon yeunossak kon piyak.

⁸Molopai àkàmlāk lùppù nen uchi upyak nàlà iichenpoikappù màlà, tùwentutok yattai pùla iwentusak lùppù kasa wechi tùse. ⁹Masapùla yeunossak kon ma'lan kulu iulà, molopai yeunossak pe yesatù yeselùkek pùla wechi sàlà, masapùla Kaatù so'chiyi talumattàppù uya màlà. ¹⁰Tùse wakù pe Kaatù wettok winà wessai'nùk pe wechi sàlà nai'nùk, molopai wakù pe iwettok wechippù yà'là woton pe pùla là pen màlà. Ànù'là yeunossak kon yentai lùiwa sa'man pe we'wotokomasak man, iulà pen, tùse wakù pe Kaatù wettok upàk we'wotokoma nai'nùk. ¹¹Yattai pùla

^c 14:38 wapùla sàlà ittunài pe pùla iwechi yau tàwà ittunài pe pùla nechii.

làichi, iulà pe iwechi wapùla mùkyamlo pe iwechi yau, sàlàichi màlà ina nekama molopai ailon teppù auya'nokon nùppù.

Iweli'chak Kon We'wuluukatok

¹²Màlàpàk, Christ we'wuluukappù pe itekale yekamasak yau, yà'là pe ken uchi iwechi pàk tùlon kon uya iweli'chak we'wuluuka pen màlà te nai'nùk? ¹³Iweli'chak lùppù we'wuluukatok pùla iwechi yau, Christ we'wuluukappù pe pùlaichi iwechi màlà. ¹⁴Molopai Christ wuluukappù pùla iwechi yau, ina nekama itekale wechi iwoton pe pùla pe iwechi màlà, molopai ailon tetok nàlà auya'nokon wechi. ¹⁵Màlà yentai, Kaatù winàkàik ina ukaseitasak pe iwechi màlà, masapùla ina uya Kaatù uya Christ wuluukappù teppù màlà. Tùse iwuluukappù ya pe pùla iwechi màlà, iweli'chak kon wuluukasak pe pùla iwechi yau. ¹⁶Masapùla iweli'chak kon wuluukasak pùla iwechi yau, Christ wuluukappù pe pùla nàlàichi iwechi màlà. ¹⁷Molopai Christ wuluukappù pùla iwechi yau, ailon tetok auya'nokon wechi màlà yà'là pùla, molopai amakuyi kon yau lùppù ewechi kon pe iwechi. ¹⁸Màlàyau nen uchi Christ yau iweli'chak kon we'la'chimasak pe iwechi màlà. ¹⁹Sàlà neken wema'nàtok ponalok pe enpen we'nà Christ pàk yau, entuppak kulu tùwessan pe we'nà'nokon màlà tamù'nawolon kon kapon yamùk yentai.

²⁰Tùse ailon pe nen wapiyalok pe Christ wuluukappù màlà weli'nàtok yapai, mùkyamlo iwe'nùnsak kon weli'nàtok yau we'wuluukatok ipàkàlà pe. ²¹Masapùla weli'nàtok uyàpùppù kàyik winà kasa làma, weli'nàsak wuluukatok uyàpùppù màlà kàyik winà. ²²Masapùla Adam yau tamù'nawolon kon welikù kasa làma, Christ yau tamù'nawolon kon kupù màlà pàli'yau. ²³Tùse tamù'nawolon kon wechi màlà esse'mappù pàk, Christ tamù'nawolon kon wapiyalok molopai nen uchi iyàpù yattai mùkyamlo iponalok kon. ²⁴Molopai nen uchi pata wenukattok uyàpù màlà, Kaatù Tùkàipùnù yemyak itepulu pe we'nàtok tùlù ya, tamù'nawolon epulu ton molopai apàikkek ton molopai meluntà ton mattanùppù tùuya ye'mappùtak. ²⁵Masapùla itepulu pe iwechi màlà Kaatù uya tamù'nawàlà teyatnon yentaika molopai tùtta yokkoik tok nonka ya ponala. ²⁶Àkàmlà'no lùppù eyaton inmattanùpù woton màlà weli'nàtok. ²⁷Masapùla Kaatù Maimu uya, “tamù'nawolon túsak màlà itta yokkoik,” tesak màlà. {PSA 8:6} Tùse, “tamù'nawolon” te yau Kaatù pokonpe te ya pen màlà, mùkkàlà tamù'nawolon tùnàippù Christ yokkoik. ²⁸Màlà wekkussak yau uchi Kaatù uya tamù'nawolon yepoi tùwettope tònnonkasak pàk Imu wechi màlà yo'no, molopai tamù'nawolon yau Kaatù wettope.

²⁹Màlàpàk yà'là pe ken mùkyamlo kapon yamùk wechi iichenpa-taukasak kon iweli'chak kon ponalok pe? Iweli'chak kon wuluukappù pùla iwechi yau, yà'là pe ken iwechi pàk tok ponalok pe kapon yamùk

yenpatauka màlà? ³⁰Molopai ina nen uchi, yà'là pe ken iwechi pàk mei pùla mattantok kupù ina uya nai'nùk pata weyu kaichalà? ³¹Utonpa yamùk, ailon pe weli'nàtok yemlotopon iulà wei kaichalà! Wema'nàtok Christ Jesus Kùyepulu kon yau utapulà toppe àpàkànsau'nokon ukussan. ³²Yà'là yepolo uya ken “elannek kamo yamùk” pokonpe wepanta'ma yau Ephesus po, kappon yeselu yau? Iweli'chak wuluuka pùla iwechi yau,

“Uta'lettànpai'nokon molopai kùwuku kon inchipai'nokon, masapùla ewanawà weli'nà'nokon màlà.” {ISA 22:13}

³³Eyennaka kon kùsettak “Àli iwechiyakon pe we'nà màlà wakù eselu mattanù'nài.” ³⁴Ennappotàk kon wakù pe eusenumenkatok kon yak, molopai àli kuttok auya'nokon yeselu yeletanùttàk kon. Sàlà te uya sàlà ewekkuli'ma kon pa, masapùla tүүлon kon molo man àklottau'nokon Kaatù ittunnan pen.

We'wuluukan Màlà Weli'nàtok Yapai

³⁵Tүүлon uya là yekamappo, “Atta ken uchi iweli'chak kon wuluuka? Yà'là yekkwa ken itesak pe tok wechi?” tukaik. ³⁶Pakko ton amyamlo! Kùyalì yenappà pànsak auya'nokon yau, màlà tùwenuttasen pen tùwatta toppe, tùse iweli'chak yau neken. ³⁷Àwàppàmà kon yau itek pe iwechi pànnài nan pen amyamlo, tùse itenappà neken, yattai pùla paali là wapùla tүүлon pe là iwechi yau. ³⁸Tùse Kaatù mùkkàlà itek tùnài i'che tùwettok kasa, iponalà'ne itenappà lepa ya màlà iwalai itek ke.

³⁹Masapùla tamù'nawolon pun wechi ekkaichalà pen màlà, kappon yamùk wechi tewin ipun, kamo yamùk tүүлon pe, tolon yamùk tүүлon pe, molopai molok yamùk tүүлon pe ipun.

⁴⁰Kau nàlà tùwemassan molo man molopai non po tùwemassan, kak yawon kon ponalok wakù pe we'nàtok wechi màlà tewin, molopai non pon kon ponalok wakù pe we'nàtok wechi tүүлon pe. ⁴¹Wei màlà wakù pe tùwettok yesak, kapùì tүүлon pe wakù pe iwettok, molopai chilùkà yamùk tүүлon pe wakù pe iwettok. Molopai chilùkà yamùk kùlottau lànèn tùpatalo'nan wakù pe iwettok kon molo tùwessen.

⁴²Màlà kasaichi iwechi màlà iweli'chak kon wuluukasak yau. Esak wu'nattàsak màlà tùukàtasen, iwuluukasak yau iikàta pen màlà. ⁴³Tùwu'nattàsen pe iwechi màlà àli pe, tùwe'wuluukasen pe wakù pe. Tùwu'nattàsen pe iwechi attu'mùla, tùwe'wuluukasen pe meluntàk. ⁴⁴Tùwu'nattàsen pe iwechi màlà kappon pe, iwe'wuluuka akkwalù pe. Esak tùpun kenan wechi molo yau, esak nàlà akkwalù wechi màlà molo. ⁴⁵Màlà kasa iwe'menukasak màlà, “Wapiyalok kàyik, Adam wenappù nulà tùwessen pe,” tawon, tùse àkàmlà'no Adam mùkkàlà Akkwalù, wema'nàtok tùnài. {GEN 2:7} ⁴⁶Wapiya akkwalù uyàpùppù pen tùse itesak, molopai nen uchi akkwalù. ⁴⁷Wapiyalok kàyik konekappù màlà non ippunuppù yapai,

ite'mappù pokon kàyik epùn winàpaino. ⁴⁸Tamù'nawolon kon kappon yamùk non pon kon wechi màlà mùkkàlà non yapai ikonekasak kasa, mùkkàlà epùn winàpai iyàssak lùppù kasa màlà tamù'nawolon kon epùn ponalok kon wechi. ⁴⁹Kappon yamùk non pon kon yeselu ku'nài nan kùmymlo sàlà yattai, tùse màlà yattai nen uchi epùn yapai iyàssak lùppù kasa we'nà'nokon màlà.

⁵⁰Sàlà tekamayaik àpàkù'nokon utonpa yamùk, pun molopai mùn uya Kaatù wettok itepulu pe yepolo pen màlà, molopai tùukàtasen uya tùukàtasen pen yepolo pùla iwechi màlà.

⁵¹Sàlà ittusak pen yetatàk kon. Tamù'nawàlà weli'nà'nokon pen màlà, tùse tamù'nawàlà wemyakanman'nokon màlà. ⁵²Asse'ne kulu pikiu te kasa, àkàmlà'no paaka letù walai wai tàwù yau. Masapùla itàwù yau, iweli'chak kon we'wuluuka màlà tùukàtasan pe pùla molopai tamù'nawàlà kùmymlo wemyakanma màlà. ⁵³Masapùla tùukàtasen pe nai'nùk wemyakanma màlà tùukàtasen pen yak, molopai tùweli'chen pe nai'nùk wemyakanma màlà tùweli'chen pen yak. ⁵⁴Màlàpàk màlà kappon tùukàtasen pe nai'nùk wemyakanmasak tùukàtasen pen yak yau, molopai tùweli'chen pe nai'nùk wemyakanmasak tùweli'chen pen yak yau, imenukasak lùppù wekkupù ailon pe màlà, “Weli'nàtok mattanùssak man entaikantok yau,” tawon. {ISA 25:8}

⁵⁵“I'nailà entaikantok auya nai, Weli'nàtok?”

I'nailà chippontok auya nai, Weli'nàtok?” {HOS 13:14}

⁵⁶Weli'nàtok uya chippontok màlà makui, molopai Law màlà makui meluntàlù ke lepanài. ⁵⁷Tùse Kaatù pàk tenki te sàlà! Kùlepanài'nokon mùkkàlà entaikantok ke Kùyepulu kon Jesus Christ yai.

⁵⁸Màlàpàk uchi, u'nùn ton utonpa yamùk, meluntà pe ettàk kon, katamatàu. Tamù'nawàlà tàwàlàlà Itepulu wotokoyi yak ettùtàk kon. Masapùla Itepulu yau àwotokoyi kon wechi iwoton pe pùla là pen màlà.

Ailon Tawonnan Ponalok Pe Tanùnsen

16 ¹Masaichi pùlayatta Kaatù ponalok kon kappon yamùk pùikattà toppe tanùnsen pàk uselupai'che. Unekamappù Galatia pon so'chi yamùk pàk ikuttàk kon. ²Wapiyalok wei Suntayakka yau, tamù'nawolon kon amyamlo uya màlà àpùlayattayi kon tonpa nonka enepoloppù kon yapai. Molopai mùmainanpatàik, pùlayatta pilipù'i'che ewechi kon tukaik uyàssak yau. ³Molopai welepansak yau, ananùmùppù kon kàyik yamùk yemyak kaleta unmenukappù tùlù uya màlà molopai tok yeunoko uya Jerusalem pona lepantok auya'nokon pokonpe. ⁴Wakù pe nàlà utà wechi pe iwechi yau, tok utàichi màlà uya'là.

Paul Wekkuttok Ikupù Pàk

⁵Uyàpù màlà apyakù'nokon Macedonia yawà utà tùpo, masapùla utà sàlà Macedonia yawà. ⁶Malalà uko'mamù eppaino apyau'nokon, wapùla iko

pe iwettok yawàlà apyau'nokon wechi. Molopai upùikattà kon pa uye'ma tawàlà i'nailà là utàtok yau. ⁷Utà pe neken nà asse'ne eyenpai'nokon pùla wessaik. Tachin pe lùywa nen uko'mamù apyau'nokon pàk enpen wessaik, Itepulu Jesus yeselu pe iwechi yau. ⁸Tùse Ephesus po wechi màlà Pentecost yattai uta'lettàtok ponalà. ⁹Masapùla eke manatta utakko-kasak man wotoko kuttotpe uya talà, tùse tukke uwakkà'nài nan man.

¹⁰Timothy uyàssak apyakù'nokon yau, manùntàik àklottakù'nokon iichenalippa tukaik, masapùla iwe'wotokoma màlà nai'nùk ukasa làma Itepulu Jesus ponalok pe. ¹¹Ànù'là uya nen uchi inulunpa pen màlà. Meunottàik ite'matawà wakù pe tùwanmùla iwennappo toppe upyak. Masapùla iwennappo pàk enpen wessaik tùulon kon tonpawannà yamùk pokonpe.

¹²Apollos utà toppe apyakù'nokon tekamappotai, molopai imeluntàpappù uya akaklanpatok kon pe ya tùulon kon tonpawannà yamùk pokonpe, tùse iità yeselùkek pùla man sàlàpe. Tùutàtok yattai yeposak tùuya yau iità màlà.

Tewin Itekkwalok Lùppù Mayin

¹³Elannek pe ettàk kon, ailon tetok yau meluntà pe ettàk kon, kata-matàu, tùusenalippaik pùla ettàk kon. ¹⁴Tamù'nawolon ikuttàk kon uchi'nùnmantok yau.

¹⁵Mùttuyatàik Stephanas molopai itùwùk tawon kon wechi wapiyalok kon iwepùikattàsak kon pe Christ yau Achaia po. Molopai tok wettùsak màlà tiyiwàlà'nokon Kaatù ponalok kon kappon yamùk ponalok pe tùwe'wotokomatok kon yak. ¹⁶Apawanattàyatàu iulà utonpa yamùk, pùsamlo yekkwa yo'no mettàik molopai ànù'là tùwe'wotokomasan tok pokonpe yo'no.

¹⁷Utauchinpatai kulu Stephanas, Fortunatus molopai Achaicus tawonnan uyàpù pàk, apatappù kon yau tok uya upùikattàsak pàk. ¹⁸Molopai tok uya uyauchinpasak man, ayauchinpappù kon tok uya kasa làma. Pùsamlo yekkwa kàyik yamùk mùkyamlo tapulàsan.

¹⁹Kaatù ponalok kon kappon yamùk Asia yawolon kon “Wakù pe na' messatàu?” tetok tùuya'nokon yeunossan. Pùsamlo mùkyamlo Aquila molopai Priscilla molopai tùulon kon so'chi tawon kon tùwepili'chan tok yùwùk tau nàlà wanùkayan. ²⁰Tamù'nawàlà talonkonnà tonpawannà yamùk “Wakù pe na' messatàu?” tetok tùuya'nokon yeunossan. Itepulu yesek yau uchi tùutauchinpaik messepotàik àtonpa kon pokonpe.^d

²¹Uyemyatù ke sàlà tùmènkayaik nùkayan iulà, Paul.

---

^d 16:20 Sàlà motau nen màlà tonpawannà kisma te ya. Màlà yattai kàyik yamùk là wechippù màlà tùwekkismasan pe, echi'nùn pe wapùla echitonpa pe tùwechi kon yekama pe.

²²Ànù'là Itepulu pùnùnmanài pen wechi yau, tàwà pa'nù'nàtok ipo nechii. Maranatha. Àikkà Itepulu!

²³Tàwà wakù pe we'nàtok Itepulu Jesus winàpains apyau'nokon nechii.

²⁴À'nùnmatok kon uya teunossaik tamù'nawolon kon Christ Jesus yau nai'nannùk piyak. [Emen.]